

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEK FOGLAL-
KOZÓK ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Megindították 1862-ben *Wagner Károly* és *Divald Adolf*

Szerkeszti:

DR. TECHN. MIHÁLYI ZOLTÁN

1944. év

VIII. FÜZET

LXXXIII. évfolyam

Megjelenik minden hó 15-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Távbeszélő: 323-722)

(Postatakarékpénztári csekkszám: 23.602.)

Az „Erdészeti Lapok“ 1944. évi VIII. füzetének a tartalma.

(Inhalt. — Sommaire. — Contents.)

Olvasóinkhoz!	351
Nemes Károly: A Bereck-Ojtoz körüli őserdők faállománya, kora és használhatósága. — (<i>Bestandesverhältnisse, Alter und Gebrauchswert der Wälder in der Gegend von Bereck-Ojtoz.</i> — <i>Les peuplements, l'âge et l'utilité des forêts vierges de Bereck-Ojtoz.</i> — <i>Stands, Age and Value of Primeval Forests Near Bereck-Ojtoz.</i>)	352
Fodor Gyula: Erdőművelésünk korszerűsítése. — (<i>Zeitgemässe Entwicklung unseres Waldbaus.</i> — <i>La modernisation de notre sylviculture.</i> — <i>Modernization of Our Sylviculture.</i>)	364
Értesítés a következő hivatalos közleményeknek különkiadványként történő megküldéséről.	
1. A m. kir. minisztérium 2750/1944. M. E. számú rendelete a mérnöki rendtartásról szóló 1923: XVII tc. módosításáról és kiegészítéséről.	
2. A m. kir. minisztérium 2850/1944. M. E. számú rendelete a fatermelés és faellátás rendjét biztosító 1750/1944. M. E. sz. rendelet módosításáról	374
3. A m. kir. minisztérium 2770/1944. M. E. számú rendelete az erdei bérlegeltetés engedélyezésére vonatkozó rendelkezések kiegészítéséről	374
Irodalom. — (<i>Literatur.</i> — <i>Bibliographie.</i> — <i>Reviews.</i>)	
Dr. Földváry László: A vasúti talpfa termelésének felhasználásának és forgalmának 100 éve Magyarországon. 1840—1939. II. kiadás. (B. Z.)	374
Hazai folyóiratok.	375
Külföldi lapszemle	376
Különfélék. — (<i>Verschiedenes.</i> — <i>Divers.</i> — <i>Notes.</i>)	
Halálozás: Kacsanovszky József † (P.)	378
Személyi hírek	379
24 nyelvű erdészeti szótár	379
Helyreigazítások.	380
Kereskedelmi tanfolyam	380
Hirdetések. — (<i>Anzeigen.</i> — <i>Annonces.</i> — <i>Advertisements.</i>)	381

SALY ÁRPÁD

NYUG. MIN. O-TANÁCSOS,

FA- ÉS SZÉNNAGYKERESKEDŐ

IRODA: Budapest, XI., Horthy Miklós-
út 46. szám. Távb.: 268-099, 259-385.

TELEP: Kelenföld állomás, T.: 268-615.

ERDÉSZETI LAPOK

LXXXIII.
ÉVF.AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E8.
FÜZET.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
Megindították 1862-ben *Wagner Károly* és *Divald Adolf*

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. TECHN. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 36 P, erdészeti altiszteknek 18 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Alkotmány-u. 6. sz. II. em.
(Táv.: 323-722.)

**Közleményeink átvétele — akár kivonatosan is — csak a forrás
megnevezésével történhetik.**

Olvasóinkhoz!

A Budapesti Közlöny július hó 14-én megjelent 157. száma közölte a kormány 11.500/1944. M. E. számú rendeletét, amely a folyóiratok terjedelmét az eddiginél is szűkebb mértékre korlátozza.

Lapunk ezzel a füzettel kezdődően már csak 32 oldal lehet.

A háborús szükség parancsolta a rendelet kiadását, a polgári igényeknek tehát ellenvetés nélkül alkalmazkodniok kell a megszabott keretekhez.

Több ízben hangsúlyoztuk, hogy az első korlátozás engedélyezte 50 oldal is kevés az erdőgazdaság hiánytalan kiszolgálásához, nyilvánvaló tehát, hogy 32 oldalon még kevésbé tudjuk nyújtani mindazt, amit szakunk fejlesztése érdekében feltétlenül szükségesnek tartanánk.

A magunk részéről mindenestre a legmesszebbmenően érvenyesíteni fogjuk az okszerű 'akarékoskodás' elvét, kérjük azonban olvasóink szíves megértését is, ha esetenként kényszermegoldáshoz kell nyúlnunk.

De van egy kérésünk t. munkatársainkhoz.

Változatlanul számítunk tovább is szíves támogatásukra, legyenek azonban türelemmel, ha a beküldött közlemények megjelentetésére hosszabb-rövidebb ideig várniok kell.

És írjanak meg mindent olyan röviden, amennyire csak lehetséges!

A Bereck-Ojtoz körüli őserdők faállománya, kora és használhatósága.

Írta: Nemes Károly ny. miniszteri tanácsos.

(1. közlemény.)

Jelen tanulmányomban, — kapcsolatosan az „Emlékezés Háromszék vármegye őserdeire“ című ismertetéssel, amely az 1941. évi „Erdészeti Lapok“ IX. füzetében jelent meg, — részletebben óhajtok kiterjeszkedni az őszállományok tömegére, korára és minőségére.

Erre az elhatározásomra az a körülmény is készítetett, hogy sem néhai *Muzsnay Géza* szaktársunknak a „Romániai őserdőről“ az Erd. Lapok 1899. évi II. füzetében megjelent tanulmánya, sem az újabb időkben megjelent szakközlemények nem tárgyalják a fentemlített adatokat olyan részletességgel, amely az *őserdők valóságos jellegének a kidomborítására* minden irányban kielégítő volna. Mivel manapság a háborús szükségletek folytán is előrelátható az őserdők még rendelkezésre álló maradványainak rohamos megsemmisülése, s mert magam is már abban a korban vagyok, hogy az annyiszor bejárt és megcsodált nagyszerű és újból meg nem születő ősrenetekkel együtt eltűnjek az élet színteréről, időszerűnek véltem a rendelkezésemre álló adatok megismertetését s ezzel az utókor részére való megőrzését.

Mint több fatermelő társaság szaktanácsadójának, munkálkodásom színterét azok az őszállományok alkották, amelyek a Románia felé hajló Kászon, Lipse és Harangbérc völgyeleteiben terültek el egészen a magyar-román országhatárig s azon túl be a romániai síkságokig, mintegy 200.000 kat. holdnyi kiterjedésben.

Mind a magyar, mind a román területen évtizedek hosszú során át üzemben volt számos gőzfűrész ennek a rengeteg területnek millió és millió köbméter, legnagyobb részét fenyőállományait felemésztette s a régi kiterjedéshez képest az őserdőknek csupán morzsái maradtak meg, a mostani háborús célok használatára.

Ilyen megmaradt rész volt az a kereken 2100.0 k. hold kiterjedésű, a maga valóságos őszállapotában talált erdődarab, amelyik a berecki határon fekvő Kászon-patak északra lejtő völgyeiben a 110—113. számú országos határjelek mentén Romániával érintkezik. Ez a határvonal változatlanul az a régi, amelyet az 1888. évi határrendezés alkalmával a mindkét ország részéről kiküldött bizottságok állapítottak meg, szentesített törvényekbe iktattak s állandósítottak.

Csodálatosképpen a felállított betónhalmokat s vasoszlopokat a román megszállás idejében nem pusztították el s ezért a bécsi döntéskor azokat épségben találtuk.

A szóban forgó Kászón-pataka a 110 sz. pontnál átlépve az országhatárt, folyását mintegy 38 km. hosszúságban folytatja Onesti (magyarul: Jonesti) községig, ahol a Gyimes-hegyekben magyar területről eredő Tatros vizével egyesül. Jonestiben és vidékén ma is legalább 2000 magyar (jó erdei munkások, részben mármarosí németmokraí s királymezői németek leszármazottjai) várják a hazatelepítést.

Tehát ez a Kászón-patak nem tévesztendő össze a régi csik-megyei Kászonszék hasonló nevű fővölgyével.

A 110. számú határjeltől a Jonesti vasúti állomásig haladt az „Unió“, később „Foresta“ erdőipari rt.-ok 75 cm nyomtávú iparvasútja, amely a fenyőszálfa és rönkö befuvarozását közvetítette a vágásokból a pálya 12. kilométerénél fekvő skutáruí 10 keretes gőzfűrészhöz s onnan a fűrészáru továbbszállítására szolgált. Maga a skutáruí gőzfűrész mintegy 3 millió m³ ősfenyő gömbölyegfát dolgozott fel az 1908. évtől számított 30 év alatt. Más hasonló fűrészek is ilyenforma iramban működtek.

Mint a már felszámolt Ojtozi Erdőipar Rt. szakértője, szerencsés voltam az előbb említett „Kászón“ völgyi 2100 k. hold terjedelmű őserdők fenyő- és bükk-állományának a felbecslését egy másik érdekelt fatermelő társaság szakértőivel karöltve az 1930. évben barátságos megállapodással végezni s így jutottam a következőkben közlendő adatok birtokába. Ezeket az adatokat igyekeztem későbbi észleleteimmel s vizsgálataimmal kiegészíteni.

Munkálatainkat nemcsak a fatömegek kizárólagos megállapítása, hanem üzleti szempontok is irányították, s ezért szükségnek vélem azokat a megállapodásokat is megismertetni, amelyek működésünk folyamán követendők voltak.

A) A fenyőfatömeg felvétele.

1. Az összes fenyőfatörzseket 1:3 m. mellmagasságban a hegy felől átlalóval kellett bemérni.

A mellmagassági átmérő 1—1 cm különbséggel volt mérendő s a mutatkozó törtrészeket lefelé kerekítettük ki.

A bemért törzseket mindkét fél bélyegző-baltájának jelével láttuk el.

Száraz, korhadt, taplóbogos, rovarrágott s általában kereskedelmi célokra már értéktelen törzset nem vettünk fel.

Viszont bemértük mindazokat a hibás törzseket, amelyek még fűrészáru előállítására bizonyos hányadban alkalmasak, ezeket azonban mind a felvétel alkalmával, mind a felvételi jegyzékekben külön jelöltük meg és tömegüket elkülönítve számítottuk ki.

2. A felvett törzsek közül a 20—50 cm vastagságúakat 5—5 cm különbséggel, az 51—100 cm vastagokat 10—10 cm különbséggel soroztuk be vastagsági osztályokba, a 100 cm. és ennél vastagabbakból pedig egyetlen vastagsági osztályt alkottunk.

3. A fatömegszámítást az összes területre és az egyes állományrészletek sűrűségére tekintettel, a vastagsági osztályok és szükség szerint döntendő 10—10 darab próbatörzs alapján végeztük külön-külön,

mind az egészségesnek látszó, mind a hibásként felvett, még részben használható törzsekre vonatkozólag.

A próbatörzseket tövön, kéregben mérve jelöltük ki s döntés után lekérgezett állapotban 8—8 méteres szakaszokra beosztva köböztük őket.

A törzsek méretezendő hosszúságát úgy állapítottuk meg, hogy a mellmagasságban 30 cm s ennél vékonyabb törzseket 14 cm, a 31—50 cm közöttieket 20 cm, az 51 cm-es és ennél vastagabbakat pedig 25 cm csúsvastagságnál lekurtítottuk.

Ha a 8 m hosszú szakaszokra való beosztáskor valamelyik szakasz ennél rövidebbre adódott, azt egész méterekben számítottuk a törtrész elhagyásával.

A próbatörzseket közös megállapodással választottuk ki, a helyszínen jelöltük meg és sorszámoltuk, azután egyetértőleg döntöttük, méreztük, foglaltuk jegyzékbe és köböztük őket.

A próbatörzseknek ilyen módon történő kezelése során egyetértőleg állapítottuk meg a hibás fatömegrészek százalékait s a fatömegek végleges összegezésekor az így kiszámított adatok szerint vontuk le a használhatatlan részek mennyiségeit.

A próbatörzsek tömegét 0.2 m³-ig a *Pressler*-féle köbözési táblák alkalmazásával számítottuk ki.

4. Az erdőszeleken és kitettebb magaslatokon netalán előforduló ostorhegyes és eltérbélyesedett törzseket külön vettük fel s ezekre megfelelő próbatörzseket döntöttünk.

5. A törzsenkinti felvételek végzésére munkáscsoportok szolgáltak, melyek mindegyikében 2 jegyzőkönyvvezetőt, 2 bemérőt és 2 törzsjelölőt alkalmaztunk felerészben az „Ojtozi Erdőipari Rt.“, felerészben a másik fél terhére.

6. A „Kászón“-völgyi erdőterületen egyelőre 4 csoportot állítottunk be, amely munkájának végeztével működését a „Lipse“ erdőrészben folytatta.

B) A lombfatömeg felvétele.

Mind az elegyetlen, mind az elegyes lombfaerdők fatömegének felvétele egyetértőleg kitűzendő próbaterületek alkalmazásával történt. A próbaterek számának és kiterjedésének a megállapítását a mindkét részről megbízott munkavezető szakértők belátására bíztuk.

A fent röviden ismertetett feltételeket 1930. évi aug. hó 28-án jegyzőkönyvbe foglaltuk, azokhoz szorosan ragaszkodva, szept. hó 2-án megindítottuk minden emberi lakóhelytől távol sátorozva a felvételi munkálatokat és okt. hó közepén fejeztük be azokat.

A munka szinterét alkotó 2100 k. holdból 956 hold a legnagyobb része fenyőfélékkel, 1144 k. hold pedig bükk és más (hegyi-juhar és hegyi-szil) lombosfákkal erdősült terület volt.

A túlevelűek a völgymélyedéseket, a lombosfák a hegygerinceket s havasalji magaslatokat foglalták el 737—1300 m magasságban a tenger színe fölött.

Teljesen elegyetlen fenyvesek csupán a patakok mentén, tiszta lomberdők pedig a magaslatokon voltak, máskülönben az előbbieken a bükk, az utóbbiakban pedig a fenyő kisebb-nagyobb elegyarány szerint mindenütt jelen volt.

A túlevelűekből a lúcot 20%, a jegenyefenyőt 80% képviselte.

A bükkösökben a juhar és szil elszórta jön elő.

A megszakítás nélkül folytatott felvételek eredménye a következő:

Fenyőtörzsek.

Mellmag. átm. cm.	Egészséges db	Hibás db	Mellmag. átm. cm.	Egészséges db	Hibás db
20—25	18076	396	51—60	8171	358
26—30	10595	233	61—70	6128	316
31—35	8642	165	71—80	4098	269
36—40	6797	192	81—90	2425	247
41—45	5891	185	91—100	1175	145
46—50	4934	167	101 és több	578	82
Összesen:				77.510	2755

Együtt: 80.265 db.

Az összes törzsekből tehát látszólag egészséges volt 96·6%, szemre hibás pedig 3·4%.

Megállapítható, hogy a törzsvastagság gyarapodásával a hibás törzsek száma fokozatosan emelkedik, s míg a 20—60 cm vastag törzsek közül a hibások aránya 2—3%-nyi, a 61—80 cm vastagok közül már 5—6% volt, s az ennél erősebbek közt pedig felszökött 10—13%-ig.

Természetszerűleg a vastagabb osztályokhoz tartozó törzseken szemmel látható hibákat a magasabb korral járó beteges elváltozások idézték elő és fokozták.

Hogy a fa minőségét és használhatóságát ezek a hibák mennyire befolyásolják, arról a következőkben ismertetendő próbatörzsek adnak felvilágosítást.

A felvett próbatörzsek méretei, tömegtartalma és minősége a megállapított vastagsági osztályok szerint.

A fent megnevezett tulajdonságok megismerésére szolgálnak a próbatörzsek felvételéről és kiszámításáról összeállított következő kimutatások.

Ezek magukban foglalják a becslési eljárásra vonatkozó megállapodás szerint 5—5, illetve 10—10 cm mellmagassági átmérők összevonásával 20—25 cm-től egészen a 101 cm-ig s ennél erősebb törzsekből alakított vastagsági osztályokat.

Az egyes vastagsági osztályokban külön próbatörzseket vetünk fel az egészségeseknek s külön a külsőleg hibásoknak látszó törzsekből.

Az elkülönítés ellenére, az egészségesnek minősített, különösen 70 cm-nél vastagabb törzseken előfordult hibák a szerfaként használható fatömeget 4·5—5·8⁰/₀-kal is megapasztották, viszont a hibásoknak látszó törzsekből egyesek teljesen egészségeseknek találódtak, habár az ilyenek esetében a hibaszázalék — tekintet nélkül a vastagsági osztályokra — 9⁰/₀-tól 64⁰/₀-ra is felszökik.

Ezek a hibák természetesen a nyersfa mennyiségét — amint erre folytatódólagosan majd rámutatok — jelentékenyen megapasztják.

Tájékoztatóul bemutatom még a fenyőtörzsek általános ismertetését s külön az azok korára vonatkozó kimutatásomat, ezekre majd esetenként hivatkozom.

Próbatörzsek.
20—25 cm vastagságban.

Egészséges törzsek						Hibás törzsek							
Sorszám	Méllmag. átmérő cm.	Fafa]	Összes fatömeg	Levonás hibás far-szekre	Marad használható fatömeg	Hibák % (átlag)	Sorszám	Méllmag. átmérő cm.	Fafa]	Összes fatömeg	Levonás hibás far-szekre	Marad használható fatömeg	Hibák % (átlag)
			m ³							m ³			
65	21	Jf.	0·20	—	0·20	—	57	24	Jf.	0·26	0·20	0·06	—
71	21	«	0·25	—	0·25	—	69	28	«	0·33	0·10	0·23	—
80	20	«	0·23	—	0·23	—	—	—	«	—	—	—	—
83	25	Lf.	0·43	—	0·43	—	—	—	«	—	—	—	—
85	25	Jf.	0·36	—	0·36	—	—	—	«	—	—	—	—
111	22	«	0·28	—	0·28	—	—	—	«	—	—	—	—
116	22	«	0·27	—	0·27	—	—	—	«	—	—	—	—
121	22	«	0·36	—	0·36	—	—	—	«	—	—	—	—
132	24	Lf.	0·41	—	0·41	—	—	—	«	—	—	—	—
138	25	«	0·44	—	0·44	—	—	—	«	—	—	—	—
143	25	«	0·37	—	0·37	—	—	—	«	—	—	—	—
144	22	«	0·33	—	0·33	—	—	—	«	—	—	—	—
153	24	«	0·35	—	0·35	—	—	—	«	—	—	—	—
—	—	—	4·28	—	4·28	—	—	—	—	0·59	0·30	0·29	51·0
Átlagtörzs 4·28 : 13 = 0·33 m ³						Átlagtörzs 0·29 : 2 = 0·14 m ³							
26—30 cm vastagságban.													
6	27	Lf.	0·53	—	0·53	—	12	27	Jf.	0·37	0·10	0·27	—
10	30	Jf.	0·51	0·25	0·26	—	159	29	«	0·50	—	0·50	—
18	27	«	0·61	0·10	0·51	—	—	—	«	—	—	—	—
40	20	«	0·41	—	0·41	—	—	—	«	—	—	—	—
41	30	«	0·81	—	0·81	—	—	—	«	—	—	—	—
82	30	Lf.	0·84	—	0·84	—	—	—	«	—	—	—	—
87	27	«	0·44	—	0·44	—	—	—	«	—	—	—	—
91	27	Jf.	0·83	—	0·83	—	—	—	«	—	—	—	—
139	30	Lf.	0·77	—	0·77	—	—	—	«	—	—	—	—
142	27	«	0·51	—	0·51	—	—	—	«	—	—	—	—
—	—	—	6·26	0·35	5·91	0·5	—	—	—	0·87	0·10	0·77	1·1
Átlagtörzs 5·91 : 10 = 0·59 m ³						Átlagtörzs 0·77 : 2 = 0·38 m ³							
(Jf = Jegenyefenyő, Lf = Lúcfenyő.)													

31—35 cm vastagságban.

Egészséges törzsek						Hibás törzsek							
Sorszám	Mellmag. átmérő cm.	Fafa	Összes fatömeg	Levonás hibás farszékre	Maral használható fatömeg	Hibák % ^a (átlag)	Sorszám	Mellmag. átmérő cm.	Fafa	Összes fatömeg	Levonás hibás farszékre	Maral használható fatömeg	Hibák % ^a (átlag)
7	32	Jf.	0.82	—	0.82	—	4	32	Lf.	0.57	0.57	—	—
13	35	„	0.85	—	0.85	—	34	34	Jf.	0.99	—	0.99	—
29	33	„	0.85	—	0.85	—	37	31	„	0.65	0.23	0.42	—
44	32	„	0.78	—	0.78	—	—	—	„	—	—	—	—
45	33	Lf.	0.57	—	0.57	—	—	—	„	—	—	—	—
61	32	Jf.	0.78	0.96	0.57	—	—	—	„	—	—	—	—
99	33	„	0.70	—	0.70	—	—	—	„	—	—	—	—
108	35	„	1.12	—	1.12	—	—	—	„	—	—	—	—
110	34	„	0.89	—	0.89	—	—	—	„	—	—	—	—
128	31	„	0.71	—	0.71	—	—	—	„	—	—	—	—
136	34	„	0.87	—	0.87	—	—	—	„	—	—	—	—
145	32	Lf.	0.85	—	0.85	—	—	—	„	—	—	—	—
46	35	„	0.93	—	0.93	—	—	—	„	—	—	—	—
—	—	—	10.72	0.26	10.46	0.2	—	—	—	2.21	0.80	1.41	36.0

Átlagtörzs 10.46 : 13 = 0.80 m³Átlagtörzs 1.41 : 3 = 0.47 m³

36—40 cm vastagságban.

8	36	Jf.	0.89	0.10	0.79	—	98	37	Lf.	1.19	0.34	0.85	—
21	40	„	1.30	—	1.30	—	129	37	„	0.92	—	0.92	—
58	36	„	1.13	—	1.13	—	—	—	„	—	—	—	—
76	39	„	1.30	—	1.30	—	—	—	„	—	—	—	—
109	37	„	1.06	—	1.06	—	—	—	„	—	—	—	—
113	36	Lf.	1.42	—	1.42	—	—	—	„	—	—	—	—
117	37	Jf.	1.46	—	1.46	—	—	—	„	—	—	—	—
119	36	„	1.25	—	1.25	—	—	—	„	—	—	—	—
122	38	„	1.17	—	1.17	—	—	—	„	—	—	—	—
140	38	„	0.97	—	0.97	—	—	—	„	—	—	—	—
141	40	„	1.00	—	1.00	—	—	—	„	—	—	—	—
—	—	—	12.95	0.10	12.85	0.8	—	—	—	2.11	0.34	1.77	16.0

Átlagtörzs 12.85 : 11 = 1.17 m³Átlagtörzs 1.77 : 2 = 0.88 m³

41—45 cm vastagságban.

14	41	Jf.	1.40	—	1.40	—	151	45	Lf.	1.13	0.19	0.94	—
26	45	Lf.	2.63	—	2.63	—	155	41	Jf.	0.93	—	0.96	—
52	41	Jf.	1.16	—	1.16	—	—	—	„	—	—	—	—
55	42	„	1.39	0.20	1.19	—	—	—	„	—	—	—	—
60	41	„	1.17	—	1.17	—	—	—	„	—	—	—	—
88	41	Lf.	1.39	—	1.39	—	—	—	„	—	—	—	—
107	44	Jf.	1.41	—	1.41	—	—	—	„	—	—	—	—
114	43	„	2.26	—	2.26	—	—	—	„	—	—	—	—
115	45	„	2.41	—	2.41	—	—	—	„	—	—	—	—
118	44	Lf.	1.92	—	1.92	—	—	—	„	—	—	—	—
133	41	Jf.	1.25	—	1.25	—	—	—	„	—	—	—	—
135	41	Lf.	1.05	—	1.05	—	—	—	„	—	—	—	—
—	—	—	19.44	0.20	19.24	1.0	—	—	—	2.09	0.19	1.90	9.0

Átlagtörzs 19.24 : 12 = 1.60 m³Átlagtörzs 1.90 : 2 = 0.95 m³

46—50 cm vastagságban.

Egészszéges törzsek						Hibás törzsek							
Sorszám	Mellmag. átmérő cm.	Fafaj	m ³			Hibák 0/100-a (átlag)	Sorszám	Mellmag. átmérő cm.	Fafaj	m ³			Hibák 0/100-a (átlag)
			Összes fátömeg	Levonás hibás farszékre	Marad használató fátömeg					Összes fátömeg	Levonás hibás farszékre	Marad használató fátömeg	
33	47	Jf.	2 56	0 23	2 23	—	148	50	Lf.	1 19	—	1 19	—
35	48	„	2 30	—	2 30	—	157	46	Jf.	2 14	2 14	—	—
43	50	„	2 89	—	2 89	—	—	—	„	—	—	—	—
102	50	„	3 04	—	3 04	—	—	—	„	—	—	—	—
105	43	„	1 84	—	1 84	—	—	—	„	—	—	—	—
112	47	„	2 31	—	2 31	—	—	—	„	—	—	—	—
147	49	Lf.	1 94	—	1 94	—	—	—	„	—	—	—	—
148	47	„	2 31	—	2 31	—	—	—	„	—	—	—	—
156	47	Jf.	1 81	0 35	1 46	—	—	—	„	—	—	—	—
97	49	„	1 95	—	1 95	—	—	—	„	—	—	—	—
162	50	„	2 64	—	2 64	—	—	—	„	—	—	—	—
—	—	—	25 59	0 63	24 96	2 5	—	—	—	3 33	2 14	1 19	64 0

Átlagtörzs 24 96 : 11 = 2 27 m³Átlagtörzs 1 19 : 2 = 0 59 m³

51—60 cm vastagságban.

15	53	Jf.	2 99	—	2 99	—	17	54	Jf.	1 92	0 95	0 97	—
22	51	„	2 76	—	2 76	—	27	56	„	2 43	—	2 43	—
34	51	„	2 57	—	2 57	—	36	54	„	2 13	0 60	1 53	—
39	59	Lf.	3 29	—	3 29	—	131	57	Lf.	2 72	0 64	2 08	—
42	57	Jf.	2 91	0 08	2 83	—	132	57	„	2 43	2 43	—	—
51	53	„	2 58	—	2 58	—	106	59	Jf.	3 70	0 12	3 58	—
62	54	„	2 97	0 04	2 93	—	—	—	„	—	—	—	—
72	58	„	2 90	0 48	2 42	—	—	—	„	—	—	—	—
78	60	„	4 31	0 37	3 94	—	—	—	„	—	—	—	—
84	51	„	2 64	—	2 64	—	—	—	„	—	—	—	—
86	53	„	3 86	—	3 86	—	—	—	„	—	—	—	—
89	56	„	3 05	—	3 05	—	—	—	„	—	—	—	—
103	60	„	3 56	—	3 56	—	—	—	„	—	—	—	—
120	56	„	2 94	—	2 94	—	—	—	„	—	—	—	—
123	57	„	2 90	—	2 90	—	—	—	„	—	—	—	—
—	—	—	46 23	0 97	45 26	2 0	—	—	—	15 38	4 79	10 59	31

Átlagtörzs 45 26 : 15 = 3 02 m³Átlagtörzs 10 59 : 6 = 1 76 m³

61—70 cm vastagságban.

1	65	Lf.	4 74	—	4 74	—	3	61	Lf.	3 27	1 10	2 17	—
24	68	Jf.	5 16	—	5 16	—	20	68	Jf.	4 50	0 57	3 93	—
47	61	„	3 89	—	3 89	—	32	61	„	2 34	0 78	3 56	—
59	64	„	3 40	—	3 40	—	36	67	„	4 61	0 85	3 76	—
63	69	„	5 04	—	5 04	—	95	70	„	5 69	1 00	4 69	—
64	65	„	4 58	—	4 58	—	—	—	„	—	—	—	—
73	66	„	4 20	—	4 20	—	—	—	„	—	—	—	—
74	69	„	5 55	—	5 55	—	—	—	„	—	—	—	—
104	69	„	4 75	—	4 75	—	—	—	„	—	—	—	—
134	70	„	5 10	—	5 10	—	—	—	„	—	—	—	—
—	—	—	46 39	—	43 39	—	—	—	—	22 41	4 30	13 11	19 2

Átlagtörzs 46 39 : 10 = 4 64 m³Átlagtörzs 18 11 : 5 = 3 62 m³

71—80 cm vastagságban.

Egészleges törzsek							Hibás törzsek						
Sorszám	Mellmag. átmérő: cm.	Fafa]	Összes fatömeg	Levonás hibás faszekre	Marad hasznáható fatömeg	Hibák 0-r-a (átlag)	Sorszám	Mellmag. átmérő: cm.	Fafa]	Összes fatömeg	Levonás hibás faszekre	Marad hasznáható fatömeg	Hibák 0-r-a (átlag)
			m ³							m ³			
2	72	Lf.	4.62	—	4.62	—	75	75	Jf.	5.21	1.98	3.23	—
5	75	Jf.	5.87	0.29	5.58	—	150	79	Lf.	6.90	0.27	6.63	—
9	80	„	6.95	0.24	6.71	—	—	—	—	—	—	—	—
25	79	„	7.05	—	7.05	—	—	—	—	—	—	—	—
30	72	„	6.37	0.64	5.73	—	—	—	—	—	—	—	—
31	79	„	7.84	—	7.84	—	—	—	—	—	—	—	—
50	78	„	6.33	0.27	6.11	—	—	—	—	—	—	—	—
70	72	„	5.31	0.36	4.95	—	—	—	—	—	—	—	—
79	80	„	6.30	—	6.30	—	—	—	—	—	—	—	—
90	73	„	5.93	0.66	5.27	—	—	—	—	—	—	—	—
92	78	„	5.30	—	5.30	—	—	—	—	—	—	—	—
96	75	„	7.68	—	7.68	—	—	—	—	—	—	—	—
101	72	„	6.88	0.18	6.70	—	—	—	—	—	—	—	—
162	80	Lf.	5.22	1.33	3.89	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	87.70	3.97	83.73	4.5	—	—	—	12.11	2.25	9.86	18.5

Átlagtörzs 83.73 : 14 = 5.98 m³Átlagtörzs 9.86 : 2 = 4.93 m³

81—90 cm vastagságban.

23	83	Jf.	9.39	—	9.39	—	19	90	Jf.	9.10	1.51	7.59	—
48	87	„	7.22	0.29	6.93	—	149	82	Lf.	3.97	1.43	2.49	—
49	82	„	6.75	0.86	5.89	—	—	—	„	—	—	—	23.9
77	89	„	8.64	2.93	5.71	—	—	—	„	—	—	—	—
81	89	„	10.42	—	10.42	—	—	—	„	—	—	—	—
93	83	„	7.91	0.44	7.47	—	—	—	„	—	—	—	—
124	90	„	9.05	—	9.05	—	—	—	„	—	—	—	—
158	85	„	8.26	—	8.26	—	—	—	„	—	—	—	—
163	83	„	7.79	0.23	7.56	—	—	—	„	—	—	—	—
164	87	„	8.07	0.12	7.95	—	—	—	„	—	—	—	—
—	—	—	83.50	4.87	78.63	5.8	—	—	—	13.07	2.99	10.03	—

Átlagtörzs 78.63 : 10 = 7.86 m³Átlagtörzs 10.08 : 2 = 5.04 m³

91—100 cm vastagságban.

11	97	Jf.	7.71	—	7.71	—	125	92	Jf.	11.45	—	11.95	—
16	91	„	8.09	0.18	7.91	—	154	93	„	10.11	3.09	7.02	—
24	96	„	9.81	—	9.81	—	—	—	„	—	—	—	—
53	96	„	9.01	1.32	7.69	—	—	—	„	—	—	—	—
54	93	„	9.47	1.08	8.39	—	—	—	„	—	—	—	—
67	95	„	9.53	1.41	8.12	—	—	—	„	—	—	—	—
68	99	„	11.03	—	11.03	—	—	—	„	—	—	—	—
94	95	„	12.20	0.67	11.53	—	—	—	„	—	—	—	—
133	97	„	11.17	—	11.17	—	—	—	„	—	—	—	—
161	92	„	9.38	—	9.38	—	—	—	„	—	—	—	—
—	—	—	97.40	4.66	92.74	4.8	—	—	—	21.56	3.09	18.47	14.3

Átlagtörzs 92.74 : 10 = 9.27 m³Átlagtörzs 18.47 : 2 = 9.23 m³

101 cm-en felüli vastagságban.

127	101	Jf.	11.81	—	11.81	—	126	102	Jf.	8.02	0.95	7.07	—
100	105	Lf.	15.00	2.58	12.42	—	160	124	„	17.91	3.18	14.73	—
66	118	Jf.	18.35	—	18.35	—	—	—	„	—	—	—	16.0
165	110	„	11.89	—	11.89	—	—	—	„	—	—	—	—
—	—	—	57.05	2.58	54.47	4.5	—	—	—	25.93	4.13	21.80	—

Átlagtörzs 54.47 : 4 = 13.62 m³Átlagtörzs 21.80 : 2 = 10.90 m³

A törzsek általános ismertetése.

A ledöntött fenyőszálfrák						A ledöntött fenyőszálfrák						A ledöntött fenyőszálfrák						A ledöntött fenyőszálfrák																	
vastagsági osztálya		mellmagassági átmérője		hossza a csúsig		középtátrője		hasznáható hosszúsága		kérgének átl. vastagsága		vastagsági osztálya		mellmagassági átmérője		hossza a csúsig		középtátrője		hasznáható hosszúsága		kérgének átl. vastagsága		vastagsági osztálya		mellmagassági átmérője		hossza a csúsig		középtátrője		hasznáható hosszúsága		kérgének átl. vastagsága	
cm	cm	m	cm	m	mm	cm	cm	m	cm	m	mm	cm	cm	m	cm	m	mm	cm	cm	m	cm	m	mm	cm	cm	m	cm	m	mm	cm	m	mm			
20-25						46-50						71-80						91-100						101 és azon feletti											
20	21	15-16	17	10		46	46	28	32	23		71	71	33-75-38	56	24		91	96	37-41	66	27		101	101	41-2	71	30							
22	23	15-6-16-5	16	11		47	47	27-5-28-5	31	22		72	72	35-5-34-1	54	23		92	97	39-41-2	63	31		102	102	41-3	72	32							
23	24	16-18-5	16	13	7-6	48	48	29	31	24	12-8	73	73	36-38-5	54	27		93	93	33-5-41-2	56	31	26-5	103	103	41-3	63	32							
24	25	17-13	15	12		49	49	29-5-30	33	21		74	74	38-7	53	27		94	99	41-2	60	30		104	104	41-3	67	31							
25		17-4-19	16	14		50		30	36	23		75	75	31-39	45	22	22-4	95	100	38-5-41-3	71	25		105	105	41-4	63	23							
26-30						51-60						81-90						91-100						101 és azon feletti											
26	27	18-21	17	17		51	51	30-5	33	23		77	77	35-75-40	53	23		96						106	106	41-4	70	29							
28	29	18-5-23	19	19		52	52	25-7-31	33	19		78	78	39-5-39-6	57	30		97						107	107	41-4	73	33							
29	30	19-24-5	16	16	10-6	53	53	26-5-31-5	33	18		79	79	36-5-39-3	56	23		98						108	108	41-5	70	32							
30		20	16	16		54	54	23-31-8	35	24		80	80	33-75-40	54	26		99						109	109	41-5	74	32							
31	32	22-23-5	17	17		55	55	31-32-5	36	25		81	81	38-40-1	54	30		100						110	110	41-6	69	29							
32	33	23-5-25	14	19		56	56	33-33-5	33	26	19-1	82	82	40-2	54	30		101	101	41-2	71	30		111	111	41-6	68	29							
33	34	20-5-24	19	14	10-6	57	57	33-5-36	36	31		83	83	36-5-40-3	57	30		102						112	112	41-6	75	34							
34	35	24-25-5	19	19		58	58	32-7-34	39	23		84	84	40-4	57	23		103						113	113	41-6	77	35							
35		23-5-25-8	19	19		59	59	33-5-34-5	38	27		85	85	40-5	55	20	24-3	104						114	114	41-6	77	35							
						60	60	33-5-34-5	44	32		86	86	40-5	54	22		105						115	115	41-7	76	34							
36-40						61-70						91-100						101 és azon feletti																	
36	37	25-5-26	20	20		61	61	35-4	44	28		87	87	40-5-40-6	61	29		106						116	116	41-7	77	37							
38	39	26-27	21	21		62	62	36-5	43	30		88	88	34-5-40-7	63	26		107						117	117	41-8	79	34							
39	40	26-26-5	19	19	12-6	63	63	35-5-39-5	42	29		89	89	40-7	64	29		108						118	118	41-9	76	33							
40		26-5-23-7	21	21		64	64	36-38	46	28		90	90	36-40-7	66	31		109						119	119	41-9	79	37							
		27-27-5	23	20		65	65	36-4	45	29								110						120	120	42	80	38							
						66	66	33-36-5	49	24	21-5								111																
						67	67	34-5-36-8	51	29									112																
						68	68	32-37	50	24									113																
						69	69	33-37-4	45	25									114																
						70	70	32-37-7	46	26									115																
41-45						61-70						91-100						101 és azon feletti																	
41	42	27-6-28	29	22		61	61	35-4	44	28		91	91	40-7	66	30		101						116	116	41-7	77	37							
42	43	26-9-29	30	24		62	62	36-5	43	30		92	92	37-5-40-3	66	29		102						117	117	41-8	79	34							
43	44	27-33	32	27	12-6	63	63	35-5-39-5	42	29		93	93	39-75-40-9	67	30	26-5	103						118	118	41-9	76	33							
44	45	27-4-32	32	27		64	64	36-38	46	28		94	94	38-40-9	64	29		104						119	119	41-9	79	37							
45		27-6-29-5	32	23		65	65	36-4	45	29		95	95	40-41	67	32		105						120	120	42	80	38							

Az őserdő fenyőtörzseinek a kora.

A bemért fenyőtörzs			Megjegyzés
átmérője melina- vastagságban cm	fajaja	Kora év	
20	jegenyef.	71	Külső szélén 5 cm szélességben igen finom égvyrűkkel
“	“	77	Egyenletes növesű
21	“	69	“ “
“	“	90	A bél körül 8 cm átm. igen finom égvyrűkkel
“	“	74	Közepén hajszálvékony égvyrűkkel 9 cm vastagságban
22	“	87	Egyenletesen sűrű szövetű
“	“	99	Közepén hajszálvékony gyvrűkkel, 12 cm átméretben
23	“	79	Egyenletes szövetű
24	“	92	“ “
25	“	113	“ “
26	“	44	Közepén 6 cm. szélességben hajszálvékony égvyrűk
“	lúcfenyő	99	“ “ “ igen finom “
27	“	77	“ 10 “ “ hajszál finom “
“	“	93	“ 13 “ “ “ “
28	“	83	Egyenletesen finom égvyrűkkel
“	jegenyef.	77	Közepén 18 cm szélességben finom égvyrűkkel
29	“	128	“ 17 “ “ “ “
“	“	169	Egészen egyenletes és igen “ “
“	“	91	Közepén 5 cm szélességben apró “
30	lúcfenyő	114	“ 11 “ “ “
31	jegenyef.	161	“ 27 “ “ “ igen sűrű égvyrűkkel
“	“	182	“ 26 “ “ “ hajszálvékony “
32	lúcfenyő	133	Egyenletesen tömött
“	“	108	“ “
“	jegenyef.	100	“ “
33	“	63	Egyenletesen közepes sűrűséggel
“	“	161	Teljes egészében sűrű égvyrűkkel
34	“	148	Egyenletes, tömött “
“	lúcfenyő	114	“ “ “ “
35	“	66	Egyenletes “ “
36	jegenyef.	101	“ “ “ “
37	lúcfenyő	147	Közepes széle igen sűrű “
“	jegenyef.	134	Egyenletes “
“	“	140	Közepén 22 cm szélességben hajszálvékony égvyrűk
38	“	138	“ 9 “ “ “
39	“	63	Teljesen durva égvyrűkkel, vizenyős helyről
40	“	163	Közepén 23 cm szélességben hajszálvékony égvyrűk
“	lúcfenyő	117	Külső felén 7 cm szélességben vékony “
41	jegenyef.	114	Széle 6 cm “ “
42	lúcfenyő	119	Egyenletes szövetű “
43	jegenyef.	117	“ “
44	“	107	“ “
45	“	127	“ “
46	“	133	“ “
47	“	162	“ “
48	lúcfenyő	154	Közepén 6 cm szélességben hajszálvékony égvyrűk
49	jegenyef.	188	Egyenletesen igen sűrű égvyrűkkel
50	“	192	“ “ “ “
51	lúcfenyő	192	“ “ “ “
“	jegenyef.	231	Közepén 26 cm szélességben hajszálvékony égvyrűk
52	“	146	Közepén 12 cm szélességben hajszálvékony égvyrűk
53	“	102	Egyenletes égvyrűkkel
54	“	226	Széle körül 14 cm szélességben alig látható finom égvyrűk
55	“	137	A bél körül 15 cm átméretben hajszálvékony égvyrűk
56	“	131	Egyenletes szövetű
57	“	220	Kívül körül 20 - 20 cm igen sűrű égvyrűkkel
“	“	205	“ “ 19 - 19 “ “ “
58	“	211	Általában igen sűrű égvyrűkkel
59	“	215	Közepén hajszálvékony égvyrűk 21 cm szélességben
60	lúcfenyő	185	“ “ “ 12 “ “
61	jegenyef.	236	“ “ “ 17 “ “
62	“	256	Közepén 14 cm átm. szélén 8 cm. szélességben igen sűrű égvyrűk
63	“	177	“ 17 “ “ “ 8 “ “ nagyon finom “

A bemért fenyőtörzs			Megjegyzés
amérője mellma- gasságban cm	fafaja	Kora év	
64	jegenyef.	252	Egyenletes növekvés
65	«	205	«
66	«	273	Körül 15 cm. szélességben hajszálvékony évgyűrűk
67	«	215	Egyenletes növekvés
68	«	153	Közepén igen sűrű évgyűrűk 23 cm szélességben
69	«	201	«
70	«	247	«
71	«	148	Egyenletes szerkezetű
72	«	196	«
73	«	269	Egyenletes, csak a közepén igen finom évgy. 21 cm. szélességben.
74	lúcfenyő	174	Közepén 17 cm. szélességben, szélén 12 cm sávban finom évgy.
75	«	239	« 24 «
76	«	194	Közepén 31 cm. szélességben hajszálvékony évgyűrűk
77	jegenyef.	235	Egyenletesen sűrű, szövet közepé 10 cm. szélességben hajszálvékony évgyűrűk
78	«	259	Közepén 17 cm. szélességben hajszálvékony évgyűrűk
«	«	197	« 39 «
79	«	239	« 10 «
80	«	259	« 13 «
81	«	211	« 27 « hajszálvékony
82	«	293	« 23 «
83	«	232	« 19 «
84	«	216	Szélén 14 «
85	»	245	Közepén 27 «
86	lúcfenyő	241	Egyenletes évgyűrűkkel
87	jegenyef.	310	Közepén 30 cm. szélességben igen vékony évgyűrűkkel
88	«	251	« 18 «
89	«	233	« 23 «
90	«	272	« 11 «
91	«	254	« 19 «
92	«	292	« 37 «
93	«	287	« 17 « szélén 21 cm. szélességben hajszálvékony évgy.
94	«	203	« 19 « szélességben igen finom évgyűrűk
95	«	218	« 22 « szélén 13 cm. szélességben finom évgyűrűkkel
96	lúcfenyő	224	« 28 «
97	«	247	Egyenletes szövetű
98	jegenyef.	293	«
99	«	239	Közepén 18 cm. szélességben hajszálvékony évgyűrűk
100	«	233	Közepén 29 cm szélességben finom évgyűrűk a többi rész egyenletes szövetű
101	«	239	Közepén 23 cm szélességben finom évgyűrűk a többi rész egyenletes szövetű
102	«	299	Közepén 27 cm szélességben finom évgyűrűk szélén 23 cm hajszálvékony évgy.
103	lúcfenyő	216	Közepén 14 cm szélességben finom évgyűrűk szélén 17 cm hajszálvékony évgy.
104	jegenyef.	272	Szélén 17 cm szélességben finom évgyűrűk
105	«	235	» 15 « hajszálvékony évgyűrűk
106	«	250	Közepén 23 «
107	lúcfenyő	334	« 27 «
108	«	247	« 31 «
109	jegenyef.	332	Szélén 29 «
110	«	294	Egyenletes növekvésű
111	«	286	«
112	«	255	Szélén 19 cm sávban igen finom évgyűrűk
113	«	283	« 17 « közepén 8 cm szélességben hajszálvék. évgy.
1 4	lúcfenyő	308	Közepén 24 cm szélességben hajszálvékony évgyűrűk
115	jegenyef.	248	Egyenletes szerkezetű
116	«	331	« finom évgyűrűkkel
117	«	327	Közepén 15 cm, szélén 19 cm szélességben igen finom évgy.
118	lúcfenyő	285	Egyenletes növekvésű
119	jegenyef.	312	Közepén 21 cm szélességben hajszálvékony évgyűrűk
120	«	346	« 30 «

Az őserdő fenyőtörzseinek köbtartalma.
(A fafömetáblák szerinti és a valóságos adatok egybevetése.)

A fenyőtörzsek							A fenyőtörzsek							A fenyőtörzsek						
mellmagassági átmérője: cm	köbtartalma: m ³			mellmagassági átmérője: cm	köbtartalma: m ³			mellmagassági átmérője: cm	köbtartalma: m ³			mellmagassági átmérője: cm	köbtartalma: m ³							
	hossza: m.	Schuberg szerint	valóságos eredmények		hossza: m.	Schuberg szerint	valóságos eredmények		hossza: m.	Schuberg szerint	valóságos eredmények		hossza: m.	Schuberg szerint	valóságos eredmények					
20	15.5	0.24	0.27	22	28	1.86	2.33	64	36.5	5.43	8.69	87	40.5	10.27	14.40	110	41.5	15.43	20.67	
21	16.0	0.29	0.29	23	28.5	1.98	2.39	65	36.5	5.64	8.89	88	40.5	10.48	14.64	111	41.5	15.64	21.00	
22	17	0.34	0.30	24	29.5	2.06	2.45	66	36.5	5.79	9.15	89	40.5	10.67	14.87	112	41.5	15.91	21.30	
23	17.5	0.37	0.32	25	29	2.19	2.50	67	33.5	5.95	9.39	90	40.5	11.90	15.12	113	41.5	16.13	21.58	
24	17.5	0.41	0.37	26	29	2.23	2.70	68	33.5	6.10	9.59	91	40.5	11.09	15.36	114	41.5	16.35	21.85	
25	18.5	0.47	0.40	27	29	2.33	2.90	69	36.5	6.24	9.75	92	40.5	11.28	15.73	115	41.5	16.58	22.00	
26	19.5	0.50	0.45	28	29	2.47	3.03	70	31.5	6.42	9.95	93	40.5	11.48	15.89	116	41.5	16.80	22.30	
27	20	0.59	0.49	29	29.5	2.63	3.30	71	37	6.67	10.10	94	40.5	11.70	16.15	117	42.0	17.28	22.50	
28	21.5	0.69	0.59	30	30	2.72	3.40	72	37	6.83	10.32	95	40.5	11.91	16.59	118	42.0	17.46	22.70	
29	21.5	0.74	0.73	31	30	3.02	3.55	73	37	6.99	10.55	96	40.5	12.12	16.59	119	42.0	17.67	22.89	
30	23	0.84	0.90	32	30.5	3.07	3.80	74	38	7.35	10.77	97	40.5	12.33	16.82	120	42.0	17.91	23.06	
31	23	0.90	1.10	33	30.5	3.29	4.03	75	38	7.52	11.00	98	40.5	12.54	17.07					
32	24	0.99	1.22	34	30.5	3.43	4.14	76	39	7.87	11.24	99	40.5	12.75	17.32					
33	24	1.05	1.39	35	31.5	3.62	4.38	77	39	8.06	11.49	100	40.5	12.96	17.57	5	Összeg	183.14	241.85	
34	24.5	1.12	1.57	36	33	3.91	4.50	78	39.5	8.33	11.80	101	41	13.33	17.71					
35	25	1.21	1.65	37	33	4.04	4.98	79	39.5	8.52	12.03	102	41	13.55	17.97					
36	26	1.29	1.85	38	33	4.16	5.57	80	39.5	8.77	12.52	103	41	13.76	18.24					
37	26.5	1.41	1.96	39	33.5	4.36	6.27	81	39.5	8.89	12.83	104	41	13.98	18.55					
38	26.5	1.43	2.06	40	34	4.55	6.87	82	40	9.18	12.67	1.5	41	14.19	18.88					
39	27.5	1.61	2.15	61	35	4.82	7.30	83	40	9.37	13.24	106	41	14.41	19.26					
40	27.5	1.68	2.25	62	36	5.11	7.85	84	40	9.57	13.50	107	41	14.63	19.60					
41	28	1.79	2.29	63	36.5	5.33	8.13	85	40	9.76	13.78	108	41.5	15.02	20.07					
								86	40.5	9.87	14.16	109	41	15.24	20.36					
1. Összeg:	20-01	24.61		2. Összeg:	73.33	96.42		3. Összeg:	175.17	257.69		4. Összeg:	290.59	324.56			Egészében	742.24	1015.13	
																	1	Összeg	20.01	24.61
																	2	«	73.33	96.42
																	3	«	175.17	257.69
																	4	«	290.59	324.56
																	5	«	183.14	241.85

Bestandesverhältnisse, Alter und Gebrauchswert der Wälder in der Gegend von Bereck-Ojtoz. Von K. Nemes.

Auszug erfolgt mit dem Schlussteil der Abhandlung.

*

Les peuplements, l'âge et l'utilité des forêts vierges de Bereck-Ojtoz. Par Ch. Nemes.

Le résumé sera donné à la fin du mémoire.

*

Stands, Age and Value of Primeval Forests Near Bereck-Ojtoz. By K. Nemes.

Summary will be published with the last instalment.

(Vége következik.)

Erdőművelési rendszerünk korszerűsítése.

Írta: **Fodor Gyula** m. kir. főerdőtanácsos.

Az emberiség feltartóztatlanul új korszak felé halad, amely a szociális közgondolkodás alapján a társadalom szélesebb rétegeit fogja a civilizáció áldásaiban részesíteni.

A második nagy világégést követő hajnalhasadásban ugyancsak jól előre kell vetnünk tekintetünket, hogy a természetes fejlődés következetes rendjében jelentkező magasabb igényeket a termelés okszerűbbé tételével ki tudjuk elégíteni. Itt az ország tüzifaellátása során súlyosabban esik latba a majdani iparosodás s általában a nagyobb igények támasztotta fokozódó szervesanyaghiány kielégítése — az építkezés, vasutak, bányászat, haditechnika fejlődése —, ez pedig elsősorban a minőségi termelés emelését követeli meg.

Az a nemzet, amelyet nem fűt az alkotásvágy, amelynek fiai nem fogják fel az új idők ütemét s tovább is csak a kitaposott utak kényelmét keresik, alulmarad a kérlelhetetlen versenyben! Amikor a nemzet előtt új világ gondjai lebegnek, jövőt formáló cselekvéseinket a gazdasági élet minden ágában tervszerűen előre el kell rendeznünk.

Ma még a háborús gazdálkodás követelményeit kell irányadóknak tekinteni, ezért az erdők fokozott kihasználása áll tevékenységünk előterében.

A távolabbi jövő szemszögéből azonban maholnap parancsoló szükség lesz olyan gazdasági elvek lefektetésére, amelyek az átalakult gazdasági életben jelentkező fokozott mennyiségi és minőségi termeléssel kellően számolnak. Ez pedig nem lehet más, mint a számos külföldi erdőgazdaságban immár meghonosított újrendszerű felújítógazdálkodásokra való be rendezkedés, ennek során a minőségi és mennyiségi termelés fokozása, egyszóval az erdő-

gazdaság belterjesebbé tétele mindenütt, ahol a viszonyok erre alkalmasak.

Erdőművelési rendszerünknek ezt a korszerűsítését több emberöltőre terjedő tervszerűséggel, fokozatos átállítással kell megvalósítanunk. Merev formák nélkül olyan eljárásokat kell bevezetnünk, amelyek a természet útmutatásait leginkább megközelítik, az erdők talaját a messze jövő számára is jó erőben tartják, vegyes fafajokból álló egészséges állományok létrehozása során minél több és minél értékesebb faanyagot eredményeznek, így egyrészt az erdők természetes fennmaradását hanyatlás nélkül, másrészt a társadalom fokozott igényeit kielégítően biztosítják. Természetes, hogy az erdők behatóbb feltárása és a szakszemélyzet számának, a segédszemélyzet színvonalának emelése nélkül az újrendszerű és belterjes munkát kívánó felújítványások nálunk sem valósíthatók meg.

A kiterjedtebb erdei úthálózat megteremtésére a háború utáni munkanélküliség jó alkalomként kínálkozik. Minél később kezdünk hozzá a külterjesen kezelt erdőgazdaságok feltárásához s ennek során az új gazdasági elvek lefektetéséhez, annál később lehet a kívánt célt megvalósítani.

Az erdő életében, a hosszan elnyúló gazdasági tevékenységben, az idő fogalmát más mértékkel mérjük s több nemzedékkel kell megfontolnunk.

De mi akadályozza annak, hogy ahol a feltárás és egyéb adottságok már is megvannak, inkább ma, mint holnap el ne kezdjük a jövődőre alapított okszerűbb gazdálkodást?

Számolnunk kell azzal, hogy a tényészeti viszonyok és egyéb körülmények a hazai erdőgazdaság számottevő részén nem engedik meg a tarvágásos vagy akár a sarjerdő-üzem feladását. De erdőségeink nagy részén a kívánt rendszerváltoztatásnak megvan a lehetősége, tehát ezekben a háború után a több és jobb termelés előkészítő munkálatait, elsősorban a behatóbb feltárást, az új felújítási elvekre és használatokra való fokozatos áttéréssel, céltudatos munkaterv alapján valóra kell váltanunk.

Az erdőszet a tervgazdálkodás bevezetésében úgyszólván előljár, mert az 1879. évi XXXI. t.-c.-ben elrendelt üzemtervszerű gazdálkodás, amely a használatokat és a felújítást hosszú időre előre szabályozza, már a tervgazdálkodás elemeit tartalmazza. Más termelési ágazatokban a hosszú időre előre számotvető s manapság oly sokat hangoztatott tervgazdálkodás csak a legutóbbi időben kezd érvényesülni. Az erdő élete hosszú, s a több emberöltőt felölelő előretervezés részint az erdőgazdaság alapjellegében leli magyarázatát. Annál inkább jól bele kell néznünk a jövődőbe a már-már reánk köszöntő újvilágban s már most számot kell vetnünk a fejlődő kor nagyobb igényeivel.

Amde az újrendszerű felújítógázások még megfelelő természeti viszonyok esetén is, csak kedvező adottságok között vezethetők be; bejátszik ebbe az ipari fejlődés, a vidék lakottsága, jövedelmezőségi viszonyok, stb., stb. Ha nincs meg a belterjes ápolás és gondozás lehetősége, ha nincs elegendő személyzet, ha az erdő feltártsága nem megfelelő, ha az értékesítési viszonyok kedvezőtlenek, akkor könnyen kudarccal végződhetik a mindenáron való korszerűsítés terve. Helyenkint tehát be kell érünk az egyszerűbb, külterjesebb erdőművelési rendszerekkel, amelyekkel munkánkat kis területre tudjuk szorítani. Tehát itt az egykorú, elegyetlen erdő megokolt lehet.

Rendszerváltoztatás az erdőgazdaságban a hosszú termelési időszakok miatt, jó előfeltételek esetén is csak hosszú idő alatt, megfelelő előkészítéssel és következetes tervszerűséggel, — esetleg átmeneti rendszer közbeiktatásával — valósítható meg.

Az értékesítési viszonyok, a kereslet és kínálat játéka, az új szociális berendezésű világban, — a piactól igen távoleső és szállítási lehetőségekben szűkölködő erdők kivételével — nem fog nagy gondot okozni. Az életszínvonal emelésével járó nagyobb kulturigények magukkal hozzák a nagyobb keresletet, tehát nem kell tartani túlkínálattól, különösen, ha úthálózatunk szaporításával közelebb hozzuk az erdőt a piachoz.

A megkívánt nagyobb szakszemélyzet és a színvonalban emelt segédszemélyzet előteremtése megfelelően irányított iskola-politikával egy-két évtized alatt megvalósítható.

A belterjes ápolás és gondozás lehetősége, kellő személyzet és betanított, állandó munkáscsoportok alkalmazásával, a háború utáni időben ügyes szociális intézkedésekkel megvalósítható.

Hátramarad egy nagy nehézség: az erdők behatóbb feltárása és az ezekhez szükséges nagyobb beruházási költség előteremtése.

A háború utáni munkanélküliség alkalmas kiindulásul szolgál a nagyobb arányú út-, vasútépítési terv megvalósításához, elsősorban ott, ahol értékes, idősebb állományok nagyobb területen várnak kihasználásra. Az anyagi fedezetet, mint számos erdőgazdaságban bebizonyíthatóan hasznos beruházást, az új világ alkotó szellemében a kormányzat nem fogja megtagadni, mert ezek a beruházási költségek hosszú időre oszlanak meg s a háború utáni évtizedekre kiváló munkaalkalmat teremtenek. Sajnos, a nagyarányú beruházási költségek a minőségi termeléssel és részint a többtermeléssel majdan elérhető nagyobb jövedelemmel, az erdőgazdaságban csak hosszú idő múlva térülnek meg, s ahol értékes idős állományok nincsenek, ezen a ponton nagyobb óvatosságra van szükség; mert ezeket a komoly beruházásokat sok erdőgazdaság nem bírja el.

Mivel azonban a magánerdőgazdaság a nagyobb befektetéssel járó rendszerváltoztatásra — a várható nagyobb jövedelemnek a távoli jövőbe való kitolódása folytán — egyes kivételes esetektől eltekintve, rendszerint nehezebben tér át, a közületi s elsősorban az állami erdőgazdasági birtokoknak kell példát mutatniok!

A legkülönbözőbb viszonyok között teljesített szolgálatom, nem kevésbé az országnak úgyszólván minden részét érintő tanulmányutaim alkalmával szerzett tapasztalataim alapján állíthatom: számos olyan erdőgazdaság van, — mind magánkézben, mind a közületek birtokában — ahol az előfeltételek többé-kevésbé eleve adottak, a fokozatos átállítás nagyobb nehézség nélkül megvalósítható, ahol a természeti viszonyok, az erdő állapota s a rendelkezésre álló úthálózat önként kínálkoznak a fokozatos korszerűsítésre. Át is tértek itt-ott az új eljárásokra, — főleg a csoportos felújítás rendszerére vagy ennek és a fokozatos felújítógásnak a kombinációjára — de több helyen adott kedvező viszonyok között is megmaradtak a régi utakon és semmi nyoma az újítás gondolatának. Pedig csak a lassan haladó, újrendszerű felújítógázos eljárások elégitik ki maradéktalanul a nemzetgazdasági érdekből is legfontosabb szempontot, az erdőművelési szempontokat (a talaj termő-erejének csorbítatlan fenntartása, az állomány és a talaj kellő előkészítése a természetes felújulásra és egészséges erdőnevelés).

Nem a konzervatív gondolkodásmód, nem is a patópálság, de az erdőgazdaság nehéz és hosszadalmas átállítási lehetősége magyarázzák meg a fejlődés lassúságát.

Hazai erdőgazdaságunkban a sarjerdők szálerdővé való átalakítása *Káán Károly* óta örvedetesen halad előre. Különösen jó eredményeket értek el a sarjerdők megfelelő időben végzett alátelepítésével, avagy — az adott viszonyok szerint — a mezőgazdasági köztes művelés közbeiktatásával. A kellő időben és szakszerűséggel végzett, esetleg több részből álló alátelepítésekkel különben is sok átállítási, elegyítési kérdés, sok felújítási feladat oldható meg a talaj és az új erdő igényeinek a kielégítésével.

A tarvágásos szálerdőknek a talajra káros hatása — kietlenedés, gyomosodás — s a vele kapcsolatos mesterséges felújítás sok hátránya, (legfőként az új erdő megtelepítésének nehézségei) — különleges kedvező viszonyoktól eltekintve —, közismertek. Ezzel szemben kétségtelen előnyei: az ember számára oly tetszetős térbeli rend, az egy helyre összpontosított munka és az egyszerűség.

A fokozatos felújító vágás többé-kevésbé idejét mult rendszerét szintén csak igen kedvező viszonyok között érdemes megtartani. A természetestől nagyon eltérő „ugrásszerű mozza-

natai“ az új erdő keletkezése szempontjából legtöbb esetben kifogásolhatók. A rendszer hibáira később visszatérek.

Az újszerű, felújítógázásos rendszerekre való áttérés viszont az erdőgazdaság alapelveinek megváltoztatását jelenti. Kezdetleges állapotok nem adják meg az erre a rendszerekre való átállítás lehetőségét. Rossz viszonyok között még az értékes anyag is egyszerű eljárásokra (térszakozás) kényszerít. A külső viszonyok nagy változatosága miatt tehát komoly megfontolást kíván, hogy az új rendszer feltételei adottak-e, illetve milyen újításokat kell bevezetni.

A felújítógázásos rendszerek új alakjai az erdők egymásra ható tényezőinek s az összes élettani folyamatoknak beható ismeretét kívánja meg; ennek egyik alapfeltétele az erdészeti segéd-személyzet színvonalának emelése.

Az erdőtalaj jókarbantartásának közismert alapkövetelménye az állandó beárnyékolás, amely a gyomok felterjedését is megakadályozza. Ezt csak az okszerű természetes felújítás biztosítja minden időre; de ez a talaj anyagcseréje, a húmusképződés, a talaj táplálóanyagainak pótlása szempontjából is oly előnyöket biztosít, amelyek a többiek részletezése nélkül is a tarvágásos rendszerrel szemben elvitathatatlan fölényét ma már általánosan elismertté tették. Jó vagy termőerejében fokozott talaj kétségkívül nagyobb fatömegtermelésre is alkalmas. A termőhelynek megfelelő fafaj és a természetes kiválogatódás többé-kevésbé biztosított. A későbbi „gondos válogatás“ után a főhasználati 2—3 évtizedben a természet útmutatásainak megfelelő új erdőt hívunk életre, amely a véghasználat idején már tekintélyes fatömeget ad. A ritkítás során tehát a legjobb törzsek erőteljes fejlődése, a növekvési erély és a minőségi érték fokozása útján egészséges új erdőt varázsolunk az állandó beárnyalásban tartott talajra. Ekként a minőségi és mennyiségi termelésben elért előnyök, valamint a további költségek nélkül előálló egészséges új fiatalos, de nem kevésbé az erdőtalaj értékének gyarapodása szolgálnak fedezetül a feltárás és a nagyobb személyzet előidézte tetemes költségtöbbletchez.

Nem megvetendő az a jövedelem sem, amely a gyakoribb és erélyesebb átérdeklésekből adódik. Az életképes alulmaradó állomány kímélete és ennek folytán a talajvédelem biztosítása módot nyújt arra, hogy az uralkodó állományt is bátrabban megbontsuk. Bár az állomány záródásának fenntartása kétségkívül egyik eleme a talaj jókarbantartásának, az újabb erdőművelési szabályok ezeket a követelményeket az eddigiektől eltérő módon értelmezik. Sűrű záródásban a húmus nem érlelődik kellőleg; nemcsak a természetes felújulás, de már előbb is az állomány jó fejlődése némi lazítást kíván. Hagyjuk meg az alulmaradó, élet-

képes anyagot, amíg arra ott szükség van, így némi lazítás esetén is biztosítjuk a talaj kellő beárnyalását. (A legfiatalabb korban természetesen fenn kell tartanunk az egyes fafajoknak megfelelő záródást.)

Bohdamecky lúcfenyvesben állandó erős belevágással anynyira tudta fokozni a törzsfelföldést, hogy két szomszédos állományban 40 éves korban ugyanolyan fatömeget ért el, mint a magára hagyottban 80 éves korban.

A főhasználati időtartamban végzett erélyes ritkítások különösképp emelik állományunk minőségi és mennyiségi értékét. *Büchler* adatai szerint 100—120 éves korban ha-onkint 200—400 m³-nyi fatömeget vettek ki, az évi növedék mégis elérte a zárt állományokét.

Az erdészeti segédszemélyzet színvonalának emelésében fejlődést jelent az újrendszerű alerdész-szakiskolák életrehívása. De még nagyobb fejlődést érhetnénk el, ha a kétéves tanfolyamon legnagyobbbrészt szaktárgyakat adnának elő, az elhagyható közismereti tárgyak pótlására pedig a megkívánt előképzettséget négy középiskolára emelnék fel. Ezenkívül alacsonyabb képzettségű — inkább a védelmet szolgáló — szakszemélyzetet kellene tömegesen kiképezni.

Nem tartozik értekezésem keretébe az újrendszerű felújítógázásos eljárások részletes felsorolása és ismertetése, ezeket az új erdőművelési tankönyvek tárgyalják. Mégis rámutatok a már elmondottakon felül egyrészt a fokozatos felújítógázás, illetve az egyenletes bontásra alapított felújítógázások hibáira, majd — az új rendszerek fontosabbjait csupán érintve — ezek előnyeire.

A fokozatos felújítógázás esetén a bontás egyenletességén kívül az élettani és az általános természeti viszonyok az egész erdőn úgyszólván egyformák, tehát eltérő igényű fafajok alig települhetnek meg, rendszerint közel elegendetlen erdőt kapunk, de legalábbis nehéz az egymást kiegészítő keveredést elérni. Ez a rendszer az erdőt, amelynek természetes felújításra előkészítése rendszerint hosszú időt kíván, „ugrásszerűen“ iparkodik erre alkalmassá tenni. Magtermés esetén nagy területen kell vetővágást alkalmaznunk, máskor magtermés híján előkészítő-, ill. felszabadító vágást végzünk talán ott is, ahol azt későbbre kellene hagyni; ezeket a fokozatokat csak igen ritkán sikerül kellően összehozni, mert a magtermést nem irányíthatjuk, az nem jön megrendelésre! Különös hátránya még, hogy a betelepült fiatalokban a fák döntése és közelítése — főleg a végvágások idején — nagy károkat okoz.

A *nem* egyenletes bontásra alapított felújítógázások célja éppen az, hogy az imént elmondott hátrányokat kiküszöböljük. Az évi vágás 20—30-szorosán folyik a használat. A hosszú fel-

újítási időszak alatt több magtermés hasznosítása válik lehetővé. A gyakran visszatérő bontás egy-egy helyen csekély kiterjedésű, de változó erősségű — a bontott résztől a zártan hagyott felé gyengülő —, tehát az egymástól eltérő természeti viszonyok a fajok elegyességét biztosítják; szükség esetén mesterséges áttelepítéssel is segítünk. Az így nevelt vegyes állományban már a tisztítás és áterdölések során a kívánt fafajok, ill. faegyedek javára dolgozunk. Az okszerű használatok, a minőségi termelés és a tökéletes felújulás megfelelő viszonyok között összhangba hozhatók; az ember a *térbeli rendet* a természeti tényezők kellő figyelembentartásával is meg tudja valósítani. *Roth Gyula* szavaival élve: „Ezeket az eljárásokat hosszúlejáratú felújítási időszakok és kis területen belül is elütő természeti viszonyok jellemzik, amivel együtt jár a vegyes kor és a fajok elegyessége“.

Az elegyes és bizonyos határon belül vegyes korú, zárt állományok rendkívüli előnyeit külön hangsúlyozni feleslegesnek tartom. Ez a természet útmutatása! Ettől nagyban eltérnek az ember jobbjára üzleti alapokra fektetett módszerei, amelyek az erdő és talaj távolabbi jövőjével alig számolnak. Pedig a mi foglalkozásunk arra kötelez, hogy a gondjainkra bízott erdőkben nyugvó nemzeti értéket a messze jövő számára is fenntartsuk, sőt, ha lehet, az erdő értékét és teljesítőképességét emeljük.

Az új eljárások leggyakrabban használt alakjai az egy-egy központból kiinduló felújító vágások. Ezek között a csoportos felújítás hazánkban már sok helyen alkalmazásra talált; több faj betelepülését és több magtermés kihasználását teszi lehetővé. (A csoportokban megjelenő csemeték gyűrűjét tágitva, az eljárás egyik elemét mindenfelé szinte önkénytelenül is alkalmazzuk.)

A *Gayer-féle* eljárás, ugyanúgy a badeni módszer, sőt többé-kevésbé a *Kaán-féle* száralóvágásos gazdaság, lényegében csoportos felújítás. A rendszer a kiszállítás és áttekinthetés tekintetében — amikor a fiatalos már magasabb — nem kielégítő ugyan, mert a fiatalos csoportok között a végső használatok idején sokszor már nem találunk kivezető utat, de lényeges előhaldás a fokozatos felújító vágással szemben.

Az egy-egy vonalból induló felújítógátások egyesítik magukban leginkább azokat az előnyöket, melyeket az ember a természetől elvesztve, a tudomány mai állása szerint, saját céljai megvalósításaként az erdőgazdaság javára fordíthatott. Ezek a rendszerek leginkább biztosítják az erdők állandó fennmaradását, a talaj jókarbantartását, sőt termőerejének mindinkább való fokozását, — így a benne levő tőke állandó értékgyarapodását —, a fatermelés minőségi és mennyiségi emelését, ezzel az ország fokozódó szükségletének s az iparosodással járó emelkedő igény-

nyeknek a kielégítését. Ezek közül az eljárások közül azok a leg-eredményesebbek, amelyek változó mértékű bontással dolgoznak; a bontott résztől a zárt erdő felé fokozatos átmenettel, esetleg egy vagy két irányban haladnak a kezdő vonalra merőlegesen. (Szegélyes- vagy vonalas-szálalás.)

A fa kiszállítása a fiatalosban úgyszólván semmi kárt nem okoz, mert az legnagyobb részt a lábon álló erdőnek azon részén folyik le, ahol újulat még nincs, vagy alacsony, tehát hóban történő kiszállítás esetén megkímélhető.

A szegélyes-felújítóvágás inkább az égtájak szerinti fektetést, a vonalas-felújítóvágás inkább a kiszállítás irányát tartja szem előtt.

Az előbbinek *Wagner* szálaló szegélyvágása a legjellegzetesebb, legismertebb alakja; ez nem zárja ki az eljárásnak a fokozatos felújítóvágás alapelveivel, sőt kisebb tarvágásokkal való összekapcsolását. Ide tartozik a csoportos-felújítással kombinált bajor szegélyes-szálalóvágás, amely hasonlít a *Wagner*-féléhez, attól főleg a vonalfektetésben tér el; ezt nem egy előre megadott irányba, hanem a viszonyok (uralkodó szél, terep) szerint fekteti. A vonalak itt sem egyenesek, hanem az adottságokhoz alkalmazkodók, — hullámos, öblös vonalak.

A többi idetartozó eljárást, amelyek lényegükben az előbbieké változatai, közelebről nem érintem, csupán annyit említek meg, hogy ezeket a rendszereket éppen úgy, mint az alább részletesebben tárgyalt vonalas-szálalást, általában jellemzi a térbeli rend, az erdő élettani kívánalmainak, a település és az elegyedés feltételeinek figyelembentartása és a könnyű mozgási lehetőség. *Wagner* rendszere azonban a vonalfektetéskor a terep, nehézségeivel nem eléggé számol, ezért a kiszállítás körül hegyi erdőségekből sokszor nehézségekre vezet.

Az eljárások elbírálásakor véleményem szerint irányadó az erdőművelési szempont — itt a távoli jövőnek is a szemünk előtt kell lebegnie —, de súlyosan esik latba a kiszállítás s nem utolsósorban a termelés lebonyolításának a kérdése.

A vonalas-szálalás rendszere, amely a természeti viszonyok leggondosabb szemelött tartásával a hátrányok kikapcsolásával, ill. háttérbeszorításával leginkább számol, az erdőt szálalóegységekre bontja fel. Ezek tengelyvonalát *Roth Gyula* a természetben is láthatóvá teszi s így a határozott térbeli rend kiemelésével a „gondos válogató“ rendszert lényegesen megkönnyíti. Az egyenes támadóvonal fektetése nem a világtájakhoz igazodik, hanem a döntéshez és kiszállításhoz s reá merőlegesen, mindkét irányban folyik a bontás; ez a csemetetelepülés beálltáig lassú. A vágásnak rövid időközökben (legfeljebb öt évenként) kell vizsztatérnie. A támadóvonalak távolsága 100—300 m, hosszát a te-

repviszonyok s az ezzel összefüggő közelítési lehetőségek határozzák meg. Keresztező közelítőutak, sűrű úthálózat nélkülözhetetlenek.

A vonaltól kettéosztott s a csoportos felújításra emlékeztető körök, illetve félkörök, melyekben a bontás a középtől a szélek felé mindinkább gyengül, a vonal két oldalán egymáshoz képest eltolódtak. A közép a legerősebben megbontott — itt a „javafákat“ vágják —; a bontás mértéke a körök szélei felé gyengülően elmosódik, itt a „javafák javára“ vágnak. Később a téridomok szabályosságukból mindegyre veszítve fokozatosan terülnek, nagyobbodnak. A felújítási idő kb. 30 év. Így az ember óhajtotta térbeli rend érvényesítésével a természeti viszonyok ezernyi változata áll elő, ami a Természet rendje szerinti egészséges, korban és fajban változatos erdő kívánalmi szerint, de nem kevésbé a talaj termőerejének fokozása szempontjából is nagyon előnyös.

Ez a rendszer már az áterdölések során az értékes anyag javára dolgozik, az elnyomott, de életképes anyag kíméletével biztosítja a talajvédelmet, a lábön maradt, de a lazább záródás, később a szabad fejlődés előnyeit élvező állomány, de különösképp a legfőbb figyelemben részesített „java-anyag“ erőteljesebb fejlődése folytán mind fatömegben, mind minőségben a legtöbbet nyújtja.

A főhasználati bontást megelőző gyérítésekkel az állományt s a talajt hosszabb előkészítéssel alkalmassá teszi a fokozott magtermésre, ill. a mag befogadására. Lassú haladás esetén a fiatalos biztosan megtelepszik, a vonalaknak az égtájakhoz igazodó fektetése nélkül is; az utóbbi törekvés a terepnehézségekkel ritkán egyeztethető össze. De az égtájakhoz való igazodás ezeknek a rendszereknek az alkalmazásakor nem is életbevágó, ennél sokkal nagyobb előnyt jelent a lejtő irányában egymás mellé fektetett száraló-vonalaknak a terepnehézségek leküzdését és a közelítés egyszerűvételét biztosító elhelyezése.

A rendszer a talaj védelme, az erdő ápolása és a teljesítőképesség fokozásának szempontjait az ember módszerességével, továbbá a kiszállítási és adminisztráció kívánalmaival összehangolja. Különös előnye ezeknek az alapkövetelményeknek a biztosításán kívül a kiszállítási védelmével és a terepnehézségek leküzdésével számoló megoldása. (A kiszállítási legnagyobb részt a még alá nem települt részen, a lejtő irányában megy végbe.)

Az utóbbi, egy-egy vonalból kiinduló különböző eljárások — egyesítve esetleg a csoportos-felújítás legtöbbször önként kínálgató eljárásával — az adott viszonyoknak megfelelő alkalmazásban kielégítik mind az erdőmívelési, mind a kiszállítási és

az igazgatási szempontokat, feltéve, hogy a már hangsúlyozott előfeltételek megvannak.

A felsorolt új eljárásokban hátrányos követelmény, hogy a felújítógáz időtartama hosszúra elnyúlik. Ezt az áldozatot — az újabb idők tanulsága szerint — meg kell hoznunk, ha a Természet útmutatásait követni, az erdők legjobb gondozását s a talaj teljes termőerejének megtartását biztosítani akarjuk, annál inkább, mert ezért az áldozatért a jobb erdő idővel kárpótol bennünket. Ha ezt az áldozatot nem hozzuk meg, akkor mesterkelt, a Természet örök törvényeihez nem eléggé igazodó módszereink — amelyet önző érdekeink szerinti gyors haszonra törekvés jellemez — később bosszulja meg magát.

Fiatal erdőmérnökeink többnyire nagyobb érdeklődést tanúsítanak a műszaki tudományágak s ezekkel kapcsolatban az erdők rendezése, feltárása és kihasználása iránt, mint az erdőművelés és a vele kapcsolatos tudományágak iránt. Pedig az istenáldotta természet legszebb alkotását, az erdőt úgy művelni, a természetes felújítás kényes, sokszor művészi munkáját akként vezetni, a feltörő új életet a nemesebb segítségével úgy irányítani, hogy abban a Természet ezer csodáját emberi leleményességgel a többtermelés szolgálatába okszerűen beállítsuk, olyan körülményeket, felkészültséget és érzéket kíván, amely semmiben sem marad mögötte bármely más szaktevékenységnek. Fel kell fedezni az erdők természetes felújításának csodálatos szépségét!

Új világ pirkad reánk, amelyben az alkotó munkának lesz a legnagyobb becsülete. A hibákat elhagyva, egészséges irányban kell keresnünk a fejlődést!

Fanatikus hittel vallom, hogy az erdőgazdaság belterjessé tételének ideje rohamosan közeledik. Mihelyt a csatazaj elhalkul, ezer és ezer munkáskéz szabadul fel az alkotómunkának, elsősorban hegységi erdeink behatóbb feltárásának megkezdésére.

Forrásmunkák: *Roth Gyula*: Erdőműveléstan. *Vadas*: Erdőműveléstan. Erdészeti Kísérletek.

*

Zeitgemässe Entwicklung unseres Waldbaus. Von Gy. Fodor.

Die neue soziale Lebensgestaltung fordert auch von der Forstwirtschaft gesteigerte Leistungen, nicht nur mengenmässig, sondern auch in der Qualität. Dieses Ziel wird — nach Ansicht des Verf. — ehestens durch die sorgfältige Anwendung der entsprechendsten Verjüngungshiebe (*Gayer, Wagner, Roth*) erreicht, die eine dauernde und gesunde Erhaltung des Waldes gewährleisten.

Im Gebirge ist eine wohlgeplante Erschliessung natürlich Vorbedingung; für diese wäre nach dem Kriege der zu erwartende Überschuss an Arbeitskräften herbeizuziehen. Die Vermehrung des Fachpersonals ist durch zweckdienliche Unterrichtspolitik zu sichern.

Intensivere Bewirtschaftung und bessere Verwertung schaffen dann die materiellen Grundlagen zu den nötigen Investitionen. Diese zahlen sich aber erst nach längerer Zeit aus, deshalb ist die stufenweise

Umstellung der Forstwirtschaft vornehmlich eine Aufgabe der staatlichen Betriebe.

*

La modernisation de notre sylviculture. Par *J. Fodor.*

L'Auteur recommande le recours aux méthodes de la régénération naturelle.

*

Modernization of Our Sylviculture. By *Gy. Fodor.*

The methods of natural regeneration are suggested.

ÉRTESÍTÉS.

Értesítjük t. Olvasóinkat, hogy különkiadványként küldjük meg a következő hivatalos közleményeket:

1. A m. kir. minisztérium 2750/1944. M. E. számú rendelete a mérnöki rendtartásról szóló 1923:XVII. tc. módosításáról és kiegészítéséről.
2. A m. kir. minisztérium 2850/1944. M. E. számú rendelete a fatermelés és faellátás rendjét biztosító 1750/1944. M. E. sz. rendelet módosításáról.
3. A m. kir. minisztérium 2770/1944. M. E. számú rendelete az erdei bérlegeltetés engedélyezésére vonatkozó rendelkezések kiegészítéséről.

IRODALOM

Dr. Földváry László: A vasúti talpfa termelésének, felhasználásának és forgalmának 100 éve Magyarországon. 1840—1939. II. kiadás. (*Hornvánszky Viktor Rt.* kiadása, Budapest, 1943. Ára: 10 P.)

A szerző 126 oldalas vaskos füzetben foglalta össze az utolsó 100 évnek a vasúti talpfa termelésére, felhasználására és forgalmára vonatkozó fontosabb adatait. Gondos forrástanulmányok, a részletekben való — néha tán kissé túlzott — elmélyedés, az okozati összefüggések lelkiismeretes kutatása jellemzik munkáját. Ha célját nem sikerült mindenütt teljesen elérnie, ezt csak arra vezethetjük vissza, hogy a talpfakérdést befolyásoló tényezők számottévo részéről nincsenek könnyen hozzáférhető irások vagy éppen statisztikai feljegyzéseink.

A magyar vasúthálózat fejlődésének rövid történetéből kiindulva, végigkíséri a talpfatermelés, -feldolgozás és -forgalom alakulását — a trianoni megcsonkításon keresztül — egész az 1939. évig, s a szövegen kívül 44 értékes táblázat, továbbá 19 ügyesen megszerkesztett számábra és térkép világítja meg az egyes részleteket.

Úttörő összefoglalás és a jövőre nézve kétségtelenül értékes forrásmunka.

Kissé szokatlan azonban a stílus csiszoltságára irányuló — tán némiképp túlzott — törekvés, amely a szöveget helyenkint hosszadalmassá teszi és az összetartozó adatokat néha kelleténél távolabb veti egymástól.

Bár ez ma, amikor a műszaki ember ideje amúgy is túlságosan van igénybe véve, kissé hátrányos, még sem von le semmit annak a szorgos hangyamunkának az értékéből, amellyel a szerző az idevágó összes hivatalos forrásokat felkutatta, áttanulmányozta és a sokszor nagyon eltérő adatokat közös nevezőre hozni iparkodott.

Egyébként annyira belemélyedt tárgyába, hogy a könyvét egész nyugodtan nevezhette volna a magyar vasúti talpfa monografiájának.

B. Z.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. (78. kötet, 1944.)

14. sz. — *Vörös J. dr.*: Herrmann Miksa 1868—1944. — *Harkányi J.* Az alsóberecki Bodrog-híd helyreállítása. — *Hoffmann H.*: Ruszkabánya története. (2. közl.)

15. sz. — *Majorossy Gy.*: Buday Béla. — *Török B.*: Egy víztermelőtelep létesítése. — *Hofmann H.*: Ruszkabánya története. (3. közl.)

A Műszaki Világ. (VIII. évf. 1944.)

19. sz. — *Krompecher L. dr.*: A lakosság jelenlegi elsőszámú barátja az óvóhely. — *Ifj. Molnár D.*: A nagyvárosrendezés új útjai. — *Kovatsék F.*: Bombatámadás okozta károk romeltakarítása és helyreállítása.

20. sz. *Árway J. dr.*: Új munkatempó. — *Kovatsék F.* Bombatámadás-okozta károk romeltakarítása és helyreállítása. — —: Rakétarendszerű új fegyverek. — *Nyulassy J.*: A faipar átállítása.

21. sz. *Árway J. dr.*: Világrészek háborúja. — —: Gázturbinás mozdonyok. — —: Az ultrarövidhullámok új szerepe a haditechnikában.

A Természet. (XL. évf. 1944.)

7. sz. — *Kolosváry G. dr.*: Alkalmazkodás vagy alakváltozás? — *Nadler H.*: Adatok és képek az állatkert életéből.

A Vadászkutya. (V. évf. 1944.)

7. sz. — *Forti J. dr.*: Vadászkutya idomító tanfolyam. — *Zoborhegyi*: Vadászkutyák közúti fuvarozása. — *Szedzerjei Á.*: Mi jobb a medvére, kopó-e vagy véreb? — *Forti J. dr.*: A vizsla alkata.

Az Időjárás. (XLVIII. évf. 1944.)

1—2. sz. *Dobosi Z.*: Felhőmagasságok Budapest felett. — *Keöpeczi-Nagy Z. dr.*: Folyóink jégállapota az 1942/43. év telén. — *Réthly A. dr.*: Bogdánfy Ödön meteorológiai működése. — *Bacsó N. dr.*: Magyarország időjárása 1943 november és december havában.

Bányászati és Kohászati Lapok. (LXXVII. évf. 1944.)

13. sz. — *Károlyi Á.*: Nyomásmérések olajtermelő kutakban.

14. sz. — *Pattantyus-Ábrahám I.*: Hermann Miksa. — *Vigh F.*: Az esztergomi szénmedence hidrológiai viszonyai és a vízveszély elleni védekezés módozatai. (1. közl.)

Fás Tudósító. (III. évf. 1944.)

27—28. sz. — *Környei I.*: Szakkereskedők javaslata a furnirszakma átállítására.

29—30. sz. — *Nyulassy J.*: A faipar átállításának tényezői.

Halászat. (XLV. évf. 1944.)

7. sz. — *Kolosváry G. dr.*: A magyar „Najade” expedíció harmincéves jubileumára. — *Gébert J.*: Hogyan alakítsunk halászszerkezeteket? — *Kontur Gy.*: Az Országos Halászati Egyesület a halászok háborús anyagellátásának szolgálatában. — *Kontur Gy.*: A Fertő-tó halászata és a műszaki kérdések. — *Mika F. dr. és v. Varga L. dr.*: A Dunai galóca.

Köztelek. (LIV. évf. 1944.)

28. sz. — *Kreybig L. dr.*: „Több televényt!” *Báldy B.*: Gazdasági előljáróink a baromfitenyésztés szolgálatában.

29. sz. — *Ifj. Purgly J.*: Gyomirtás a rizstelepen. — *Schandl J. dr.*: A termékenység növelése a lótenyésztésben. — *a. Ajkay I.*: Résztes vagy sommel aratás?

30. sz. — *Izsó I. dr.*: Hozzászólás a „Több televényt!” című cikkhez. — *Fáthy F. dr.*: A Meteorológiai Intézet új földművelésügyi meteorológiai osztálya.

Mezőgazdasági Közlöny. (XVII. évf. 1944.)

7. sz. *Sass G.*: Tapasztalatok Németországból behozott mezőgazdasági gépekkel. — *Ho.*: Homoki vetésforgó kísérletek.

Nimród Vadászlap. (V. évf. 1944.)

20. sz. — *Veress G.*: Időszerű kérdések. — *Kittenberger K.*: Szárnyasvad Kelet-Afrikában. — *Sz. Kracs K.*: Vadállomány és területbérek.

21. sz. — *Sólyom*: Vadászatról, vadászokról. — *Nagy Gy. dr.*: Farkasélményeimből.

Természettudományi Közlöny. (76. kötet 1944.)

7. sz. — *Rapács R.*: A növényi ingerület. — *Vásony L.*: A vitaminkutatások újabb eredményei. — *Gyurgyik B.*: A pontos idő közlésének műszaki megoldása. — *Udvardy J.*: A madárvonulás.

Térképészeti Közlöny. (VI. kötet. 1942.)

3—4. sz. — —: Új katonai térképeink. — —: Változások terep-rajzi térképeink jelkulcsában. — —: Új 50.000-es és 200.000-es térképeink domborzatárnyékolása. — *techn. Hofhauser J. dr.*: Az országos felmérés és térképezés honvédelmi megvilágításban. — *Matolay T.*: Az „Ellipsodie de référence international” számítási formulái. — *Hankó G.*: Fényképpillesztőpontok. — *Virág J.*: Az üvegrács (raszter) szerepe a nyomdai eljárásokban. — *Tárczy-Hornoch A. dr.*: Néhány Mikoviny Sámuelre vonatkozó érdekesebb okmány.

Turista Értesítő. (IX. évf. 1944.)

7. sz. *Romhányi A. dr.*: Tízparancsolatunk a gyakorlati turista-etika tükrében.

Vadászujság. (IV. évf. 1944.)

19. sz. — *Szent-Ivány G. dr.*: A magyar vadászat háború utáni alakulása. — *Vasas J.*: Nyúlhajszolásról való leszoktatás. — *Smuk A. Gy. Takách Gy.*: Kié a szomszéd területén összeesett bika?

20. sz. — *Balsay L.*: Satnyuló őzállományunk talpraállítására. — —: A görgényzentimrei vadászterület regénye. — *Dudás M.*: A multévi töltényellátás szomorú emlékei.

21. sz. — *Gy. Takách Gy.*: Javaslat az új vadásztörvényhez. — *Cs. Orosz K. Gy. dr.*: „Még egyszer a fogolyról.” — *Thiringer J.*: A fogolyról és a lelövési keretről.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. 1944. 53/54.—59/60. sz.

Rupf: Adatok a heilbronni osztályozáshoz. (Ein Beitrag zur Heilbronner Sortierung.) 209—212. old.

A lúcfenyőszálfáknak a megengedett legkisebb hosszúság és felső-átmérő szerinti osztályozását Németországban nagyon sokan elleneztek,

és ezért két év óta ismét középátmérő szerint is szabad osztályozni ezt a választékot.

A szerző számos példával bizonyítja a heilbronni osztályozás előnyeit és gyakorlatiasságát.

Liese és Eggers: A tűhullást leküzdő új szerek. (Neue Erfahrungen mit Schüttebekämpfungsmitteln.) 217—220. old.

A rézzel való takarékoság szüksége a német vegyipart a rézgalic helyettesítésére kényszerítette. A pótanyagok közül különösen a „Kupferkalk Wacker“ és a „Super-Cuprenox“ nevű készítmények váltak be; ezeknek bordói léhez hasonló az oldási és tapadási képességük és — a túlságosan erős gombafertőzés esetének a kivételével — teljes sikerrel alkalmazhatók. Ezt a szerzők gondos laboratóriumi és szabadföldi kísérletei is igazolják.

Baader: Tartamos használat, üzemterv szerinti vágás és túltermelés. (Nachhalthiebssatz, Einschlagssoll und Mehrnutzung.) 220—221. o.

A vágatási terv nem mindig veszi igénybe az erdő növedéke szerint vágható fatömeget, holott a háborús fogyasztásnak minden köbméterre szüksége van. Ezért a szerző az erdőgazdaságok teljesítőképességének általános felülvizsgálatát javasolja és méltányosnak tartja, hogy a tőkéhez nyúló, tehát valódi túlhasználatok megfelelő adómérséklésben részesüljenek.

Dieterich: A törzsenkinti és terület szerinti túlhasználatok gazdasági összehasonlítása. (Ein wirtschaftlicher Vergleich zwischen baumweise und schlagweise Übernutzungen.) 225—227. és 233—235. old.

Régóta vitatott kérdés, hogy a két módszer közül melyik az előnyösebb. A szerző komoly érvek és érdekes példák felsorakoztatásával bizonyítja, hogy egyik eljárás sem követelheti magának általános érvénnyel az elsőbbséget, mert a gazdasági adottságok sokfélesége szerint hol az egyik, hol a másik biztosít jobb eredményt és igen sokszor összekapcsolt alkalmazásuk a legcélravezetőbb.

INTERNATIONALER HOLZMARKT. 1944. 24/25.—27/28. sz.

Müller: A fa a képzőművészetben. (Der Baum in der bildenden Kunst.) 26. sz. 18—21. old., 27/28. sz. 19—22. old. és 29/30. sz. 19—22. old.

Komoly művészettörténeti felkészültségről tanuskodó, érdekesen megírt közlemény, amely ügyesen megválasztott fényképekkel hangsúlyozza a fának az emberi élet ezernyi megnyilvánulásában betöltött fontos szerepét.

Geiger: Faszervezetek a gyakorlatban. (Praktischer konstruktiver Holzbau.) 24/25. sz. 30—34. old. és 26. sz. 40—46. old.

A vasat pótoló faszervezetek kötési módját, szilárdságát, méreteit és védelmét ismerteti a legújabban alkalmazott példák alapján.

Gaber: Acélepítmény fából. (Ein hölzerner Stahlbau.) 26. sz. 32—36. o.

Néhány meggyőző erejű fényképpel bizonyítja, hogy különösen a hídépítésben milyen kitűnően helyettesíti a fa az acélt.

Held: Sűrített levegővel működtetett famegmunkáló szerszámok. (Verwendung von Pressluftwerkzeugen in der Holzbearbeitung.) 26. sz. 37—40. old.

A gyakorlatban igen jól bevált kézi eszközök és gépek ismertetése fényképekkel.

Hille: Fűrészportartályok romlásának a megakadályozása. (Die Verhinderung von Zerstörungen an Holzspänesilos.) 27/28. sz. 35—44. old.

Ahol kazánok tüzeléséhez nagymennyiségű fűrészport tárolnak, ott erre a célra megfelelő silókat kell építeni. Mivel ezek rendszerint fából készülnek, gondoskodni kell arról is, hogy a nedvességet erősen magába szívó fűrészpor kárt ne tegyen a tároló berendezésben. Ezért azokat állandóan és jól kell szellőztetni és a fűrészporral érintkező falakat gyaluforgácsból és cementből készült lemezekkel szigetelni. A megoldás módját a szerző rajzban is bemutatja.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁS.

Kacsanovszky József †

A régi erdészgárdának ismét egy érdemes tagját vitte el a kérelhetetlen halál. Kidült sorainkból 77 éves korában *Kacsanovszky József* ny. helyettes államtitkár.

A zemplénmegyei Klenován született 1867 aug. 7-én és az akadémia elvégzése után 1810-től 1897-ig Orsován és Lugoson szolgált, majd a horvátországi kincstári erdők kezeléséhez került, ahol az otocsáci erdőhivatalhoz tartozó szvetiroki, később a skárei erdőgondnokság vezetője lett.

Amikor az otocsáci erdőhivatalt Szusákra helyezték át, ő is oda került mint erdőrendező.

Közel 8 évi horvátországi szolgálat után — 1905-ben — Szusákról Budapestre, a földművelésügyi minisztériumba rendelte felsőbbsege, s itt a horvátországi ügyosztályba osztották be. Később ennek az ügyosztálynak a vezetője lett egészen az összeomlásig.

Ekkor — már mint miniszteri tanácsost — a kisebbségi minisztérium ruszinszkói ügyosztályába nevezték ki, ahol csakhamar megkapta a helyettes államtitkári címet és jelleget.

A kisebbségi minisztérium megszűnte után ismét a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályához került vissza s itt szolgált az 1925. évben bekövetkezett nyugdíjazásáig.

Szorgalmas és lelkiismeretes munkása volt az erdészetnek. A tengermelléki „Velebit“ és a likai „Kapella“ nevű helységek karsztos részeinek a beerdősítése, az ottani erdők védelme és fenntartása körül sokat és eredményesen fáradozott. Kiváló szónok és költői lelkületű, az erdőt rajongva imádó szaktársunk annak idején az idegenben vele szolgáló és a március 15-ikét egymás között mindig megünneplő barátait nemcsak szép beszéddel, de mesteri hegedűjátékával is könnyekig meg tudta hatni.

Külön ki kell emelnünk minden szép és jó iránt annyira fogékony lelkületét, végtelen jószívűségét. A kartársi és emberszeretet irányította minden ténykedését s a „jó ember“ megtisztelő címét kevesen érdemelték ki olyan teljes mértékben, mint *Kacsanovszky* kartársunk.

Mélységes megrendüléssel, igaz szeretettel búcsúzunk Tőle.

Legyen békés a pihenése!

SZEMELYI HIREK.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *dr. vitéz Botvay Károly* m. kir. erdőtanácsosnak a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki karán a „Válogatott fejezetek a fizikai és kémiai talajvizsgálatok köréből” című tárgykörből egyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és nevezettet ebben a minőségében megerősítette.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Muttnyánsky Jenő* ny. min. tanácsos, Beszterce-Naszód vármegye vadászati felügyelőjét e tisztsege alól saját kérelmére felmentette és a vármegyei vadászati felügyelői tisztség ellátásával *vitéz Istvánffy József* miniszteri tanácsos, erdőigazgatót bízta meg.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Kovács Jenő* min. tanácsos Maros-Torda vármegye és Marosvásárhely sz. kir. tj. város vadászati felügyelőjét a kaposvári erdőigazgatóság vezetésével történt megbízása miatt e tisztsege alól saját kérelmére felmentette és a vármegyei vadászati felügyelői tisztség ellátásával *vitéz Borsay Ferenc* m. kir. erdőtanácsos, marosvásárhelyi erdőigazgatót bízta meg.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a kir. közalapítványi igazgatási tisztségviselők egyesített létszámában *Szabolcs József* kir. közalapítv. erdőmérnököt kir. közalapítv. főerdőmérnöké a VIII. fizetési osztályba, *Szilás Károly* kir. közalapítv. segéderdőmérnököt kir. közalapítv. erdőmérnöké a IX. fizetési osztályba kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Kocsány László* m. kir. főerdőmérnököt Hátmegről a m. kir. erdőigazgatósághoz Ungvárra és *Lukácsffy Péter* m. kir. erdőmérnököt Ungvárról Hátmegre és megbízta az ottani m. kir. erdőhivatal vezetésével.

24 NYELVŰ ERDÉSZETI SZÓTÁR.

A nemzetközi erdő és fagazdaság régi óhajának tesz eleget a világhíres *Neumann* cég (Neudamm) azzal, hogy ősszel megkezdi egy többnyelvű, pontos erdészeti szótár kiadását, amelynek a szerkesztését *Heske F. dr.* egyetemi tanár vállalta.

Ez a hézagpótló, nagyjelentőségű munka a „*Zeitschrift für Weltforstwirtschaft*” c. folyóirat melékletként jelenik meg folytatásokban.

Minden ilyen melléklet csak 15—20 szakkifejezést tartalmaz. Hogy a szakközönség tetszés szerint csoportosíthassa az anyagot (betűrendben vagy tárgykörök szerint), a kiadó a felhasznált lapoknak csak az egyik oldalára nyomtatja a felsorolást. Ezzel t. i. lehetővé teszi a címszók szétválasztását és karterékszerű elrendezését.

Kétségtelen, hogy ilyen módon minden tudományos erdészeti intézmény, fagazdasági testület és nagyobb erdőgondnokság olyan segéd-eszközt kap a kezébe, amellyel a napi kérdések szűkebb körén túlterjedő munkáját lényegesen megkönnyítheti és sok időt takaríthat meg.

A 24 nyelv, amely a szótárban helyet kap, a következő:

angol	horvát	román
bolgár	lengyel	spanyol
cseh	magyar	svéd
dán	német	szerb
finn	norvég	szlovák
francia	olasz	szlovén
görög	orosz	török
holland	portugál	ukrán.

Az anyag összeállítását és egyeztetését a következő szakemberek végzik:

Aro P. dr. egyet. m. tanár (Finnország).
 Buchholz E. dr. erdőmester (Németország).
 Butovitsch W. dr. egyet. m. tanár (Svédország).
 Cotta A. dr. egyetemi tanár (Olaszország).
 Demetrescu I. C. dr. (Románia).
 Echeverria I. mérnök (Spanyolország).
 Eide E. egyetemi tanár (Norvégia).
 Gron A. H. dr. egyetemi tanár (Dánia).
 Hafner F. dr. egyet. m. tanár (Németország).
 Kirwald E. dr. egyetemi tanár (Németország).
 Ledoux P. dr. egyetemi tanár (Belgium).
 Mihályi Z. dr. erdőmérnök (Magyarország).
 Monteiro-Cunha J. A. erdőmérnök (Portugália).
 Tapajannou J. dr. egyetemi tanár (Görögország).
 Pylpenko P. erdőmérnök (Németország).
 Sirakow G. dr. erdőmérnök (Bulgária).
 Šivic A. ny. erdőfelügyelő (Horvátország).
 Ugrenović A. dr. egyetemi tanár (Horvátország).
 Yigitoglu A. K. dr. egyetemi tanár (Törökország).

A kiadvány-sorozat külön nem kapható, csak a „Zeitschrift für Weltforstwirtschaft”-tal együtt, amelynek évi előfizetési díja: 36 RM.

HELYREIGAZÍTÁS.

Lapunk VI. füzetében a *Tuskó Ferenc* tanulmányát kísérő 2 ábrát felcserélte a nyomda.

A VII. füzet 330. oldalán a mezei-nyúl tilalmi ideje helyesen: **január hó 16. napjától október hó 1. napjáig.**

KERESKEDELMI TANFOLYAM.

Tízónapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten a *Baross Szövetség 17. életévüket betöltött keresztény ifjak és leányok* számára, akik a polgári iskolának vagy a gimnáziumnak legalább 4 osztályát elvégezték, de beiratkozhatnak középiskolában érettségizett vagy tanítóképzőintézetet végzett fiúk és leányok is.

Tantárgyak: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsírás, gépirás.

Az előadások már folyó évi szeptember hó 1-én, délután $\frac{3}{4}$ óraker kezdődnek és hétköznaponként délután 3—7-ig lesznek. A beiratkozási díj: 40 pengő. A tandíj: 300 pengő, de ez havi 30 pengős részletekben is fizethető. A beiratkozáskor be kell nyújtani a születési anyakönyvi kivonatot és az iskolai végzettséget igazoló bizonyítványt.

Beiratkozni hétköznaponként délelőtt 11—2-ig és délután 5—7-ig VIII., Vas-utca 9. szám alatt lehet. Távolabb lakók beiratkozhatnak a születési anyakönyvi kivonatnak, az iskolai végzettséget igazoló bizonyítványnak és 40.— P beiratkozási díjnak postán való beküldésével.

Az „Erdészeti Lapok“ 1944. évi VIII. füzetének a hirdetései.

A hirdetések díja: a szövegmagasság minden milliméteréért 1 P.
A legkisebb hirdetés ára: 10 P. A támpéldány ára darabonként: 3 P.

SZEGEDI LEMEZGYÁR

ÉS FAIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG SZEGED

KÖZPONTI IRODA: CSANÁDI-UTCA 1. TÁVBESZÉLŐ: 10-47
GYÁRTELEPE: RÓKUSI FEKETEFÖLDEK 140. SZÁM
VÁSÁROL: BÜKK-, HÁRS-, ÉGER- ÉS JÁVORRÖNKÖT

(1211. sz.)

„SILVA“ ERDŐGAZDASÁGI VÁLLALAT

Thiringer János okl. erdőmérnök

KÖRMEND

Erdeimag-nagykereskedés.

Magpergetőgyár. ✧✧ Csemetekertek.

Központ: Körmend, távb.: 52 ● Fióktelep : Zalaegerszeg, távb.: 19

Ajánl: Kiváló minőségű, elismert legmagasabb csiraképességű, saját pergetésű **fenyőmagvakat**, hazai és szlavóniai származású **tölgy-** és **csermakkot**, mindennemű **erdészeti** és **gyümölcsmagvakat** erdőgazdaságok, gyümölcsfaiskolák és kertészetek részére. Mindennemű **erdei csemetéket**, **díszfenyőket**, **dísz-** és **sorfákat**, **díszcserjéket**, **rózsákat**, **gyümölcsvadoncokat** és **gyümölcsfákat**, valamint az összes egyéb **faiskolai termelvényeket** saját nagykiterjedésű és mintaszerűen kezelt csemetetelepeiről.

A **PICETOL** vadragás elleni védőszer magyarországi kizárólagos képv.

A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.

VESZ, ELAD: SZERFÁT, TŰZIFÁT ÉS FENYŐ-FŰRÉSZANYAGOT
ELVÁLLAL ÉS ELŐLEGEZ ERDŐKITERMELÉST
C S É P B É L A

OKLEVELES ERDŐMÉRNÖK, FANAGYKERESKEDŐ

I R O D A: BUDAPEST, IX., MESTER-U. 13. **TÁVBESZÉLŐ:** 130-593

F A T E L E P: BUDAPEST, ÉSZAKI TEHERPÁLYAUDVAR ÉS RÁKOS-
 CSABA, SZÉCHENYI-UTCA 10. SZ. **TÁVB.**: 490-069

ALAPÍTVÁ: 1932

(1184 sz.)

M I N D E N F É L E
Á L L A N D Ó A N **KEMÉNYRÖNKÖT**
VÁSÁROL

FURNÍR- ÉS
LEMEZMŰVEK RT.

GYÁR ÉS IRODA: ÚJPEST, VÁCI-ÚT 60. SZ.

T Á V B.: 294-812 • **ÜZEMALAPÍTÁS:** 1894

GYÁRTMÁNYAI:

**FŰRÉSZELTFA • FURNÍR • ENYVEZETT
 LEMEZ • „STABIL” ASZTALOSLAP
 FADOBOZ • FASZALAG • SZÉKÜLÉS**

E G R I E R D Ő É S F A I P A R R. T.

Fűrészek: Felnémet, Gyöngyös.

Alapítása: Gyöngyösi Parkettagyár k.f.t.

Parkettagyár: Gyöngyös.

Központ: Budapest, V., József nádor-tér 1.

Távbeszélő: 18-33-97., 18-33-91.

Távíratcím: EGERFA.

ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS

és csemetekerti cég

KEINER REZSŐ

okl. erdőmérnök

Budapest, XII., Névtelen-utca 7879/10.

Levél cím: Budapest 2, postafiók 53.

Távbeszélő: 155-641   Sürgőny cím: KEINERMAG BUDAPEST

(Óskeresztény cég)

AJÁNLOK: fenyő- és lombfa-magvakat, kocsányos-, kocsánytalan- és csermakkot fenyő- és lombfa-csemetéket.

VESZEK: tűzifát, szerfát, fűrészanyagot.

Alföldi fásító uradalom keres gyakorlott erdőmérnököt vagy fő-erdészt 2000 kat. holdas erdőbirtokának vezetésére, kezelésére és ellenőrzésére. A pályázatokat „Grófi Uradalom” jeligére a kiadóhivatalba kérjük. (461. sz.)

A rozsnyói püspöki uradalmak igazgatósága a megüresedett központi erdőgondnoki, ill. uradalmi igazgatói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás megegyezés szerint. A lejárt üzemtervek elkészítését is vállaló erdőmérnökök pályázatukat az uradalmi igazgatósághoz (Rozsnyó) nyújtják be. (644. sz.)

Acs Ferenc

okl. erdőmérnök, fakereskedő és fatermelő

vesz erdőkitermelést, tűzifát és szerfát

**Tűzifa, kis- és nagyvasuti talpfa
állandóan raktáron**

Központi iroda: Budapest, V., Klotild-u. 4. sz. Távbeszélő: 111-853
Fatelepe és vill. faaprítózúzem: X., Kőbányai-ut VI. sz. kapu. Távb.: 13-11-12

HIRDETMÉNY.

A szentgáli társas legeltetési birtokosság f. évi *augusztus hó 27-én* a tulajdonához tartozó és Szentgál község határában, a „Felsőerdők“ dűlőben levő, mintegy 274 k. hold erdei legelőjét **vadászatra bérbe adja** nyilvános árverésen a szentgáli községhez tanácstermében, mégpedig 10 évre f. évi szeptember hó 1-i kezdettel 1954. év augusztus hó 31-ig. A kikiáltási ár 50.— P. Bővebb felvilágosítást ad: *Szalai Lajos*, a társ. bírt. elnöke, Szentgál. (645. sz.)

Erdőmérnök, állami nyugdíjas, 62 éves, kisebb-nagyobb erdőbirtokon vezetői alkalmazást keres. Érdeklődő leveleket a kiadóhivatal továbbít. (643. sz.)

27 éves öskeresztény **erdőmérnök** megfelelő állásban elhelyezkedne. Ajánlatokat „*Erdőgondnokság*“ jeligére a kiadóhivatal továbbít. (642. sz.)

MEGVÉTELRE vagy cserébe keressük az alant felsorolt folyóiratok egyes füzetait, illetőleg köteteit:

- Aquila* I—V. (1894—1898.) évfolyamait.
Bányászati és Kohászati Lapok XL. (1926.) évfolyamát.
Erdészeti Kísérletek XX. (1918.) teljes évfolyamát egy, és 3—4. füzetait két példányban.
Erdészeti Lapok X. (1871.) évfolyamát két példányban.
Erdészeti Ujság IX. (1904/1905.) évfolyamát.
Erdészeti Zsebnaptár I—III. (1881—1883.), XXV. (1907.) és XXXVI—XXXVIII. (1917—1919.) évfolyamait.
Kárpáti Vadász V. (1931.) évfolyamának 6. füzetét.
Kertészeti Szemle II. (1930.) évfolyamának 1—6. füzetait és III. (1931.) évfolyamának 8—9. füzetait.
Kísérletügyi Közlemények I—XV. (1898—1912.) évfolyamait és XVI. (1913.) évfolyamának 1. füzetét.
Nimród IV. évfolyamát (1916.)
Revista Padurilor XXV—XXXIII. (1911—1921.) és XV. 1901.) valamint XVIII. (1904.), XIII. (1899.) és I—XI. (1887—1897.) évfolyamait.
Sumarski List I—X. (1877—1886.) évfolyamait.
Természettudományi Közlöny Pótfüzetei 1. (1888.), 49—51. (1899. évi 1—3. sz.), 77. (1905. évi 1. sz.), 97. (1910. évi 1. sz.), 133—136. (1919. évi 1—4. sz.) és 145—148. (1922. évi 1—4. sz.) számú füzeteket.
Turistaság és Alpinizmus I—XVI. (1911—1926.) évfolyamait.
Vadászat I. (1918.) évfolyamát.
VII. (1924.) évfolyamának 15., 18. és 21. füzetait.
VIII. (1925.) évfolyamának 2. és 23—24. füzetait.
Vadászat és Allatvilág I—VIII. (1899—1906.); X. (1908.); XII. (1910.) és XVII—XVIII. (1916—1917.) évfolyamait.
Vadászlap I—XVIII. (1880—1897.) évfolyamait.
Vadászat (Halászat, Weekend, Turisztika) I—II. (1933—1934.) évfolyamait.
Vadászujság (Marosvásárhely) I—IV., (1922—1925.) évfolyamait.
Vízügyi Közlemények IX. (1923.) évfolyamát és az V. (1915.) évfolyam 4. füzetét.

Országos Erdészeti Egyesület
Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

Felelős kiadó: dr. Mihályi Zoltán.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest. V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györy Aladár igazgató.